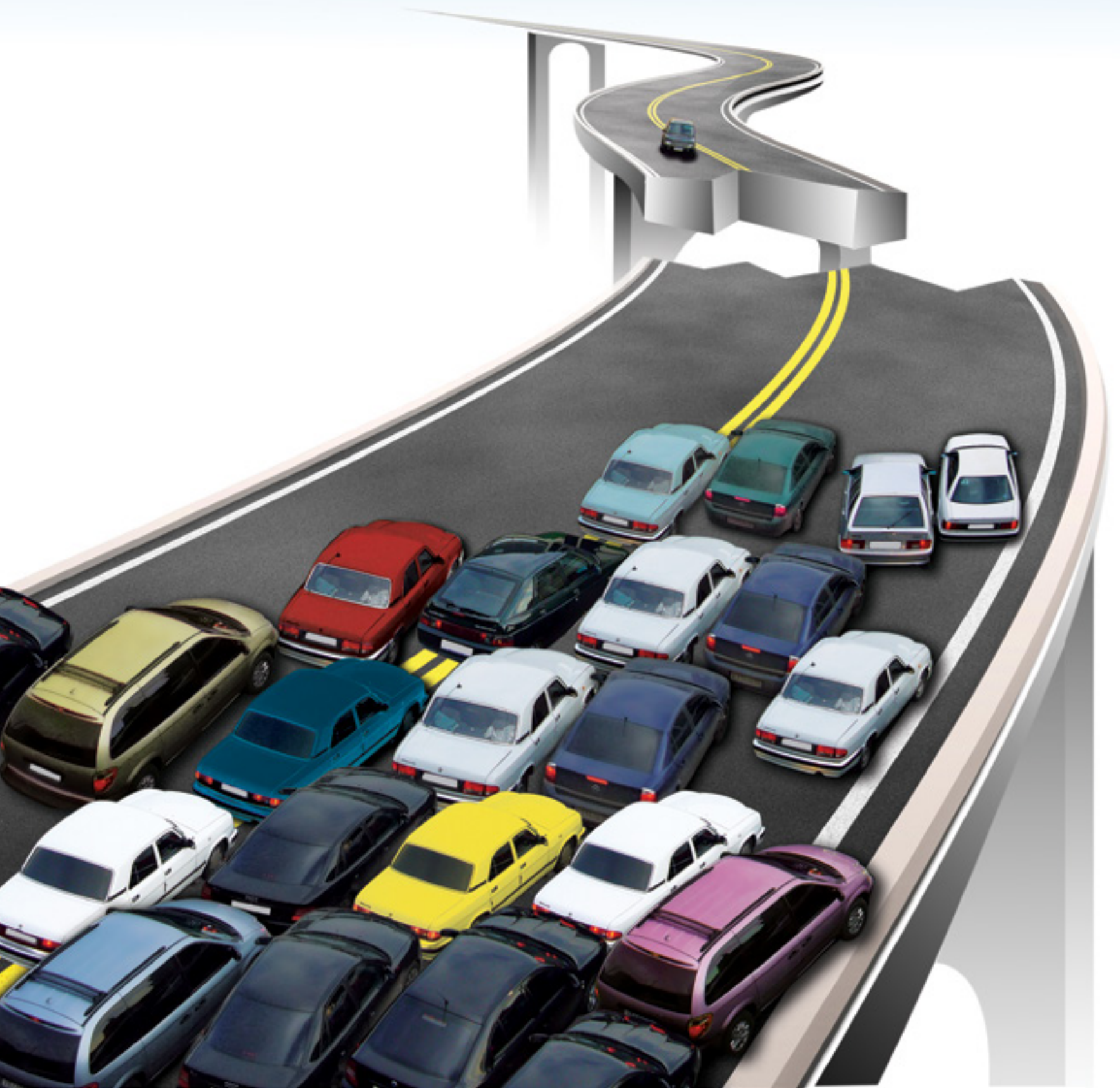

آفتاب

- ◆ اوضاع نفت تیره شد
- ◆ بایدها و نبایدها در خروج از رکود اقتصادی
- ◆ کنار آمدن با نسل جدید در محیط کار
- ◆ پی گیری افکار مشتری
- ◆ آب نباید آب برود

نشریه داخلی بانک خاورمیانه ◆ شماره ۵ ◆ بهمن ۱۳۹۳

در این شماره می‌خوانید:

۲ خروج از رکود؛ مأموریت ممکن

۳ اوضاع نفت تیره شد

۴ بایدها و نبایدها در خروج از رکود اقتصادی

۶ درب خروج از رکود کجاست؟

۸ پیامدهای رکود بر زندگی اجتماعی

۹ رکودهای سخت

۱۰ کنار آمدن با نسل جدید در محیط کار

۱۲ اینفوگرافیک: زبان بدن

۱۴ سودآوری برای تمام ذی‌نفعان

۱۶ پی‌گیری افکار مشتری

۱۷ جور دیگر باید دید

۱۸ اخبار اقتصادی ایران و جهان

۱۹ آب نباید آب برود

۲۰ شاپرک؛ شکل‌گیری از قلب یک نیاز

۲۱ رابطه علیت بین پول و تورم

۲۲ دوراهی‌های اخلاقی در سازمان

۲۴ اخبار بانک خاورمیانه

سردبیر: محسن کریمی
دبیر اجرایی: هومن جهانگرد
زیر نظر مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

همکاران این شماره:
فرشید ایزدمهر، دکتر جلال‌الدین جلالی، مریم ذوالفقار، مریم رضایی، محسن شاکری، احسان شیخ‌طاهری، سروش صاحب‌فصول، شبنم طاهریان، پیام طراوتی، لیلا عابدی، محمد کشته‌گر، محمد کوثری، سیونه گریگوریان، نسرین مهرعلیان، زهرانوروزی، محمد مهدی نیری، لاله‌ولی پور

طراح اینفوگرافیک:
محمد علایی پور

صفحه‌آرایی و تصویرسازی روی جلد:
حنانه نیازمند

■ آفتاب خاورمیانه یک نشریه داخلی و مستقل است که تمامی حقوق آن به بانک خاورمیانه تعلق دارد.
■ مسؤلیت مطالب نشریه با پدیدآورندگان است و انتشار آن‌ها لزوماً به معنی تأیید تمام یا بخشی از مطالب نیست.
■ نقل مطالب از نشریه با ذکر منبع بلامانع است.
■ منابع در آرشيو نشریه موجود است.

آفتاب خاورمیانه آماده دریافت دیدگاه‌های شماست. لطفاً نظرات و مقالات خود را از طریق پست الکترونیک یا نشانی پستی برای ما ارسال نمایید و یا با ما تماس بگیرید.

نشانی: تهران، خیابان شهید احمد قصبی، نبش خیابان پنجم، شماره ۲، ساختمان مرکزی بانک خاورمیانه
کد پستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷
صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵

تلفن: ۴۲ ۱۷۸۰۰۰
دورنگار: ۸۸۷۰۱۰۹۵
پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۲۱۷۸
مرکز ارتباط با مشتریان: ۸۸۷۲۶۶۹۰

www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

قدرت ناشی از چیست؟

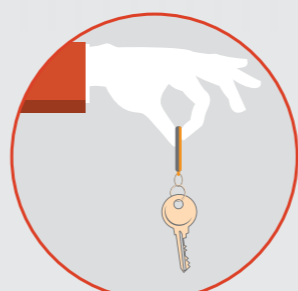
قدرت از جایگاه سازمانی سرچشمه می‌گیرد

به ایده‌ها و نظرات گوش بده

اطلاعات را برای خودت حفظ کن

راه‌حل را به گروه اعلام کن

قدرت در کار گروهی خودنمایی می‌کند

دیگران را تشویق کن تا نظر خود را بیان کنند

دانش را انتقال بده

تیم را به چالش بکش تا به راه‌حل برسند

ارتباط با مشتریان: ۸۸۷۲۶۶۹۰ • دفتر مرکزی: ۴۲۱۷۸۰۰۰
www.middleeastbank.ir • info@middleeastbank.ir

بانک خاورمیانه
Middle East Bank

خروج از رکود؛ ماموریت ممکن

◆ رکود تورمی اصطلاحی است که در یکی دو سال اخیر زیاد شنیده شده است و شرایطی را توصیف می‌کند که آثار تورم و رکود اقتصادی به‌صورت هم‌زمان در جامعه بروز می‌کند. دوره معناداری که برای شرایط رکود تعریف شده حداقل ۶ ماه است که گویای کاهنده بودن رشد تولید ناخالص داخلی واقعی است. از طرف دیگر تورم نیز معمولاً بیانگر افزایش غیرمتناسب و فزاینده سطح عمومی قیمت‌هاست. هم‌زمانی این دوپدیده شرایط دشواری را به‌وجود می‌آورد که مواجهه با آن مانند درمان بیماری است که به‌طور هم‌زمان دچار دو بیماری خطرناک‌شده و روش درمان هر یک از بیماری‌ها منجر به افزایش شدت دیگری می‌شود. در مورد درمان تورم معمولاً کاهش نقدینگی تجویز می‌شود که موجب افزایش رکود است و برای درمان رکود هم تزریق نقدینگی پیشنهاد می‌شود که تشدید‌کننده تورم است و در صورتی که هر دو روش را با هم به‌پیش ببریم نتیجه افزایش شدت بیماری ترکیبی یعنی رکود تورمی است.

اقتصاد ایران بالقوه آمادگی پذیرش رکود تورمی را داشته‌است. با توجه به ویژگی‌های ساختاری اقتصاد ایران، شواهدی چون کسری بودجه‌های مداوم و شوک‌های ارزی حاصل از درآمد نفت و تحریم‌های بین‌المللی و بی‌انضاطی مالی دولت و سیاست انبساطی پولی از مهم‌ترین عوامل بروز این پدیده در کشور بوده‌اند.

وزیر امور اقتصادی و دارایی معتقدند شرط لازم برای خروج از رکود و دست‌یابی به رشد اقتصادی، آرامش در بازارهای پول، کالا، سرمایه و ارز است. ایشان در این باره گفته‌اند که دولت سیاست‌های مالی خود را برای ثبات در بازار و رشد اقتصادی تنظیم کرده‌است. بعضی آمارها حکایت از خروج کشور از رکود دارند.

قطعاً یکی از مواردی که موجب دست‌یابی به رشد اقتصادی و کنترل تورم در کشور می‌شود، نظام تأمین مالی کشور است که از چند بخش به‌ویژه بازار پول، بازار سرمایه، بیمه و سرمایه‌گذاری خارجی تشکیل می‌شود که متأسفانه در شرایط کنونی، نظام تأمین مالی از توسعه کافی برای حمایت از تولید و دست‌یابی به اهداف مربوطه برخوردار نیست زیرا این نظام در گذشته به‌گونه‌ای بوده که نقش اصلی را در آن، سیستم بانکی بازی می‌کرده است. البته بانک‌محور بودن دلیل اصلی ناکارآمدی نیست بلکه مشکل اصلی این است که نظام مالی نتوانسته وظایف خود را به‌درستی انجام دهد.

طبق اعلام مسوولان اقتصادی هدف دولت کاهش نرخ تورم و رسیدن به نرخ ۲۰ درصد در پایان سال است. درحال حاضر گزارش‌های مختلف نشان می‌دهند که تورم نقطه‌به‌نقطه و تورم سالانه روندی کاهشی دارند. همچنین در آخرین گزارشی که رییس‌جمهور در جمع مردم بیرجند ارائه کردند نرخ تورم ۱۷ درصد عنوان شده است. با توجه به تورم فصلی که عموماً پیش از فروردین در کشور تجربه می‌شود، پیش‌بینی تورم زیر ۲۰درصد واقعی به‌نظر می‌رسد.

برای کاهش تورم نیازمند افزایش رشد اقتصادی هستیم که این رشد اقتصادی مستلزم ایجاد سرمایه‌گذاری‌های مولد است که در حال حاضر اقتصاد ما با کمبود شدید آن روبه‌رو شده‌است.

افراط در زمینه اعمال سیاست‌های تورم‌زا یکی از دلایل بروز تورم در کشور بوده است. دولت در مقابله با کسری بودجه پایه پولی و افزایش حجم نقدینگی خلق می‌کند که آثار مثبت آن عمدتاً متوجه خود اوست. اگر شرایط رونق اقتصادی برقرار باشد این حرکت به‌واسطه افزایش قیمت و افزایش سطح دست‌مزدها تاثیر منفی از خود به‌جای نمی‌گذارد ولی در شرایط بحرانی کشور سطح دست‌مزدها ثابت و تقاضای بازار کاهش می‌یابد.

کشورهای بسیاری با پدیده نامطلوب رکود تورمی مواجه شده‌اند. نکته قابل‌توجه آن که کشورهایی که دارای اقتصادهای پرقدرت بوده‌اند، نتوانسته‌اند به‌درستی از بروز آن جلوگیری کنند. این امر به‌طور مستقیم بستگی به‌ویژگی و ساختار اقتصادی کشورها و درجه تاثیرپذیری آنها از سیاست‌های مختلف پولی و مالی دارد.

آمریکا، ژاپن، انگلیس و ترکیه در سال‌های گذشته رکود تورمی را تجربه‌کرده‌اند و با اعمال سیاست‌های اصلاحی آن‌دوره را از سر گذراندند ولی شرایط این کشورها متفاوت و روش های مقابله با بحران در هر یک شیوه خاص خود را داشته است. در ایران نیز در سال‌های ۱۳۵۶-۱۳۵۵ و هم‌چنین بین سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۵۸ و ۱۳۶۵-۱۳۶۴شاهد رکود تورمی بوده‌ایم و با توجه به‌شرایط اقتصادی، ایران به‌طور بالقوه آماده پذیرش پدیده‌رکودتورمی است.

از عواملی که به تورم در ایران دامن می‌زند می‌توان به توزیع نامتوازن درآمدها در سطح جامعه، تنگناهای ساختاری و ضعف مدیریتی و محدودیت‌های ارزی و عدم تحرک سرمایه بین‌المللی اشاره کرد و به‌عنوان راه‌کارهای برون‌رفت می‌توان انضباط مالی دولت، عدم بروز تشدیدکسری بودجه و استقلال بانک مرکزی را از الزامات اولیه دستگاه سیاست‌گذار ارزیابی کرد. ■

در پی کاهش پیایی قیمت

اوضاع نفت

تیره شد

نقد و نظر کارشناسان

تاریخچه تحریم‌ها

هومن جهانگرد

◆ قیمت هر بشکه نفت به رقم ی‌ساور نکرَدنی ۴۷ دلار رسیده است. از روزی که کاهش قیمت نفت کلید خورد تحلیل‌های مختلفی صورت گرفته، دلایل و شواهد گوناگونی برای این‌ کاهش مطرح شده‌اند. از تولید نفت شیل گرفته تا تصمیم عربستان مبنی بر عدم کاهش تولید یا انسباع شدن بازار و پایان یافتن دوره نفت و … با توجه‌به‌اینکه در فصل سرما عموماً قیمت نفت بالا می‌رود هم‌زمانی کاهش‌ها با فصل سرد نیز از مواردی است که تحلیل‌گران را به فکر برای ارائه تحلیلی دقیق‌تر برده است. به هر ترتیب نفت بیش از ۵۰درصد ارزش خود را از کف‌داده‌است. آژانس بین‌المللی انرژی "IEA" که بعد از بحران نفتی ۱۹۷۳ سربراورد تا بسا ارائه تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های دقیق یاری‌گر بازیگران نفتی باشد، در هفته‌های اخیر شاهد افت قیمت نفت بیش از پیش‌بینی‌هایش بوده است. در کنار همه دلایلی که برای کاهش قیمت نفت شمرده می‌شود این واقعیت نیز وجود دارد که دوره سوخت‌های فسیلی روبه‌آخر است و نفت از سایر سوخت‌های فسیلی آلودگی بالاتری دارد و دیر یا زود بهترین جانشین احتمالی اش گاز خواهد بود. رواج ماشین‌های برقی و برقی شدن صنعت نیز از دیگر عواملی هستند که این کاهش قیمت را توجیه می‌کنند. تخریب‌های شدید زیست محیطی را می‌توان از دلایل دیگر کاهش تقاضای نفت برشمرد. اگر بشر نتواند چاره‌ای برای تخریب‌های پرشمار زیست محیطی داشته باشد باید به فکر کوچ دسته جمعی از زمین باشد.

کاهش ارزش نفت در کوتاه‌مدت یک دلهره در کشور ما ایجاد کرده‌است که این کاهش سبب شود درآمدهای کشور روند نزولی داشته باشند و اوضاع بهتری در راه نباشد. خصوصاً که کاهش ارزش سهام و افزایش قیمت ارز نیز بر نگرانی‌ها افزوده است. دولت شدیداً مصمم است که بر مشکلات اقتصادی کشور غلبه کند.

نیم نگاه

بحران نفتی ۱۹۷۳ در اکتبر این سال پس از جنگ کیپ‌سور رخ داد زمانی که نیروهای ائتلاف عربی به رهبری مصر و سوریه به مواضع اشغال‌شده توسط رژیم صهیونیستی در جنگ شش روزه ۱۹۶۷ حمله کردند. پس از آنکه اسرائیل به کمک آمریکا از مهلکه گریخت، کشورهای عرب عضو اوپک از فروش نفت به متحدان آمریکا خوددراى کرده به‌شکلی که ظرف‌مدتی کوتاه بهای هر بشکه نفت ۴ برابر شده از ۳ دلار به ۱۲ دلار رسید. این بحران نفتی باعث شد کنترل نفت کاملاً از دست کمیانی‌های نفتی خارج شده به دست کشورهای صاحب نفت بیفتد. حال با گذشت۴۱ سال از آن بحران، کاهش شدید قیمت نفت بحرانی دیگر این‌بار برای کشور‌های نفت‌خیز به‌دنبال داشته است. آیا عصر اوپک پایان می‌پذیرد؟

بخش خصوصی نیز بزرگترین ذی‌نفع شرایط باثبات است.

از این رو سیاست‌های دولت که تا دبروز می باید با تورم و رکود و بیکاری مبارزه می‌کرد حال باید با کاهش قیمت

نفت نیز دست و پنجه نرم کند.

راه‌های مقابله با این کاهش ارزش چیست؟ آیا باید به افزایش قیمت نفت امیدوار باشیم یا با به موارد دیگری فکر کنیم؟

کاهش قیمت نفت فرصت آن است که به‌دنبال درآمدهای با ثبات‌تری باشیم و با برنامه‌ریزی‌های دقیق بلندمدت، نسل فعلی را شاغل‌تر و نسل بعدی را با سعادت‌تر سازیم. خصوصاً که در ۵سال گذشته به‌دلیل تحریم‌ها و رکود و … با کاهش تولید نفت و کاهش درآمدها روبه‌رو شده‌ایم. بهترین زمان است تا با بهره‌گیری از اقتصاد مقاومتی، وابستگی به نفت را کمتر کنیم. اقتصاد مقاومتی لزوماً به‌معنای سختی کشیدن نیست، لیکن به‌معنای پس‌انداز بیشتر است. سرمایه‌گذاری در مکان‌هایی داشته باشیم که بازده باثبات‌تر و طولانی‌مدت‌تری به همراه داشته باشند. راه‌ای از وابستگی نفت سخت‌تر از تحریم‌های همه جانبه و جنگ تحمیلی نیست. کاهش هزینه‌ها و صرف صحیح هزینه را می‌خواهد که با عزم ملی و مدیریت جهادی و برنامه‌ریزی و داشتن امید و واقع‌بینی امکان‌پذیر است. سرمایه‌گذاری در توریسم، خدمات و تولیدات هوشمندانه که امکانات و تجربه‌اش را داریم، توسعه کشاورزی و افزایش صادرات و ایجاد امید از پس ایجاد مشاغل آبرومند می‌تواند ما را به هجرت از این دوران وا دارد و باید بگوییم که می‌توانیم.

نفت از زمان کشف در اواسط قرن ۱۹ تا کنون بر زندگی میلیاردها نفر تاثیر گذاشته و نیروی پیشران بشر در پیشرفت‌های تکنیکی بوده است. گزارشی از نشریه فارن پالیسی از ضرر ۱۰۰۰ میلیارد دلاری به صنایع نفتی و از بین رفتن سرمایه‌گذاری‌هایی حکایت دارد که در بخش

یادداشت

نفت صورت گرفته تا تقاضای بیشتر احتمالی را پاسخ دهد.

نفت بزرگ‌ترین قسمت یک اقتصاد جهان است. این سرمایه‌گذاری‌ها برای ۸ میلیون بشکه نفت اضافی که

تقاضای احتمالی بازار بوده صورت گرفته ولی اینک با کاهش تقاضا اصلا به بازدهی نخواهد رسید اگر همچنان

قیمت پایین بماند.

چشم‌اندازهایی که برای بازار نفت می‌توان تصور کرد

از این قرارند:

۱. قیمت نفت با افزایش ناگهانی همراه شود و دوباره

به‌مرز ۹۰ دلار برسد.

۲. قیمت نفت تا حدودی افزایش یابد و به‌مرز ۷۰دلار برسد و در این قیمت تثبیت شود. (قیمت هریشکه نفت در بودجه سال ۱۳۹۴، ۷۲ دلار منظور

شده است.)

۳. قیمت نفت با افت بیشتری همراه شود و به مرز

۳۰ دلار برسد.

۴. اتفاقاتی دیگر .

ایران به تنهایی قادر نیست قیمت نفت را افزایش دهد

ولی می‌تواند شکل بازارها را تغییر داده و تلاش کند با رهبری مؤثر در اوپک و استفاده از فرصتی که توافق احتمالی با

۵+۱ برای ما فراهم خواهد آورد مجدداً یک بازیگر نفتی تأثیرگذار باشد. عربستان با ۷۵۰میلیارد دلار ذخایر ارزی

در کوتاه مدت و میان‌مدت شاید با مشکلی مواجه نشود ولی نهایتاً از کاهش قیمت منتفع نخواهد شد. اما ایران

با توجه به اینکه ذخایر ۱۰۰ میلیارد دلاری ارزی‌اش نیز بلوکه شده شاید با مشکل بیشتری رو به رو شود. باین‌حال

همان‌طور که عنوان شد این فرصت خوبی برای ایران است که وابستگی به نفت را به‌میزان بیشتری کم کند. مطمئناً

ذخایر نفتی ما با ارزش است و ذخیره آن‌ها برای نسل‌های بعدی همان اقتصاد مقاومتی کارساز خواهد بود که فرصت

ایجاد نسلی نو را در ایران فراهم خواهد کرد. ■

یک بشکه نفت برابر با ۳۵ گالن ۴/۵ لیتری

و تقریباً ۱۶۰ لیتر است. اگر قیمت یک

بشکه نفت ۶۰ دلار باشد هر لیتر نفت خام

تقریباً ۳۷ پِست می‌باشد. برابر با ۱۳۵۰ تومان.

بایدها و نبایدها در خروج از رکود اقتصادی

♦ دکتر فرهاد نیلی از اقتصاددانان برجسته ایرانی و دانش‌آموخته اقتصاد با گرایش اقتصاد کلان از دانشگاه یورک انگلستان است. او کارشناسی‌ارشد را در رشته برنامه‌ریزی سیستم‌های اقتصادی از دانشگاه شهید بهشتی اخذ کرده است. دکتر نیلی در حال حاضر رییس پژوهشکده پولی و بانکی کشور، مدرس مدعو دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه صنعتی شریف و مشاور رییس کل بانک مرکزی است. او پیش‌تر مدیرکل اقتصادی بانک مرکزی و مدیر اداره بررسی‌ها و سیاست‌های اقتصادی بانک مرکزی بوده است.

از سوابق آموزشی و پژوهشی او می‌توان به تدریس در دانشکده اقتصاد دانشگاه کیل انگلستان (University of Keele) فعالیت‌های پژوهشی در پژوهشکده پولی و بانکی و دفتر اقتصادکلان سازمان برنامه و بودجه اشاره کرد. از دکتر نیلی مقالات و پژوهش‌های فراوانی در قالب کتاب، نشریات و مقالات در همایش‌ها و کنفرانس‌های تخصصی منتشر شده است. مطلب پیش‌رو خلاصه‌ای از گفت‌وگویی است که در موردسیاست خروج از رکود با وی داشته‌ایم.

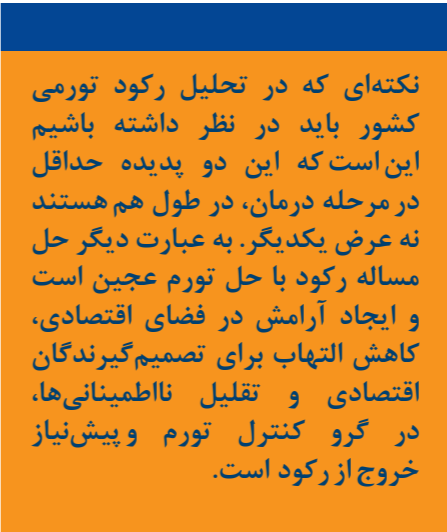
بسته خروج از رکود موضوعی است که اخیرا صحبت‌های کارشناسی متعددی در محافل مختلف در مورد آن در جریان است. محتوای بسته و اهمیت آن چیست؟

من ابتدا از مدیران بانک خاورمیانه تشکر می‌کنم که دغدغه اقتصاد کلان کشور را دارند. این خیلی خوب است که بانک به یک مسئله اقتصاد کلان فکر کرده است،هرچند مسائل اقتصاد کلان در درجه اول اهمیت برای بانک نیست. این‌که به این موضوع توجه کرده‌اید بسیار خوب و شایسته تشکر است. اما در پاسخ به ستوال شما باید عرض کنم که خاستگاه و نقطه عزیمت بسته خروج از رکود یک تحلیل اقتصاد کلان است که مطابق آن، عاجل‌ترین مسئله اقتصادی پیش‌روی دولت یازدهم رکود تورمی است.

البته تورم مساله تازه‌ای در اقتصاد ایران نیست؛ مشکل مزمنی است که از دیرباز با آن روبه‌رو بوده‌ایم. هرچند میزانش کم و زیاد شده اما طی دو دهه گذشته حول ۲۲ درصد در سال نوسان داشته است. در مقابل، رکود برای اقتصاد ما جدیدتر و رکود تورمی آن هم در این ابعاد کاملاًبی‌سابقه است. اقتصاد کشور از سال ۱۳۸۷ وارد رکود شد تا جایی که طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ رشد اقتصادی جمعیتی نزدیک ۱۰ درصد منفی شد.

دکنه‌ای که در تحلیل رکود تورمی کشور باید در نظر داشته باشیم این است که این دو پدیده یعنی تورم و رکود حداقل در مرحله درمان، در طول هم هستند نه عرض یکدیگر. به عبارت دیگر حل مساله رکود با حل تورم عجین است و ایجاد آرامش در فضای اقتصادی، کاهش التهاب برای تصمیم‌گیرندگان اقتصادی و تقلیل نااطمینانی‌ها، در گرو کنترل تورم و پیش‌نیاز خروج از رکود است. با این تحلیل، سیاست‌گذار این‌طور برنامه‌ریزی کرده که ابتدا با مهار کردن رشد شتابان قیمت‌ها و کنترل تورم آرامش را در فضای تصمیمات اقتصادی حاکم کند و بعد ایجاد رونق اقتصادی را در دستور کار قرار دهد. از سوی دیگر سیاست‌گذار به دنبال مفاهمه با فعالان اقتصادی و کارآفرینان است؛ مفاهمه‌ای که در آن اعتبار و قابلیت اعتماد سیاست‌گذار "Credibility" حرف اول را می‌زند.

البته در تحلییل رکود اخیر لازم است حساب بخش نفت را از سایر بخش‌های اقتصاد جدا کنیم. این ادعا به این دلیل است که افت رشد ارزش اقتصادی بخش نفت، ناشی از محدودیت‌های بین‌المللی و تحریم است که از یک سو با ایجاد محدودیت در سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی، ظرفیت تولید نفت و از سوی‌دیگر به‌دلیل تحریم خرید نفت از ایران، ظرفیت فروش نفت را کاهش داده است. اسم هیچ یک از این دو پدیده را نمی‌توان رکود گذاشت، هرچند رشد اقتصادی را پایین می‌کشند. ارزش

افزوده بخش نفت طی یک سال، ۳۳ درصد نزول داشته که به‌دلیل تحریم‌ها بوده است و سازوکارهای رکود با تحریم متفاوت است.

در رکود اخیر، منحنی عرضه کل اقتصاد به دو دلیل به‌سمت چپ و بالا حرکت کرد: اولاً به‌دلیل جهش نرخ‌ارز، محدودیت در روابط کار‌گزارى در بخش بانکی و اعمال محدودیت‌های تحریم، واردات کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای، به‌عنوان نهاده‌های تولید صنعتی افت شدیدی کرد و به دنبال آن ارزش افزوده صنعت سقوط کرد. ثانیاً، اعتبارات بانکی به عنوان عامل مکمل نهاده‌های محدود به پیش پرداخت "cash-in advance" به دلیل مطالبات معوق بانکی، جهش نرخ ارز و قطع روابط کار‌گزارى فرامرزی، متناسب با نیاز افزایش یافته تولیدکنندگان رشد نکرد.

ما از سال ۱۳۸۷ وارد یک سری محدودیت‌ها شدیم، مثل خروج سرمایه‌گذاران خارجی از پروژه‌های نفت و گاز، که به‌تدریج ظرفیت کشور را برای تولید کم کرد؛ توان استحصال نفت، واردات و توان پرداخت‌ها را کم کرد و تولید دچار کاهش یا بهتر بگویم آفت عرضه شد. این‌ها پدیده‌هایی هستند که وقتی با هم جمع شدند رشد اقتصادی جمعیتی ما ۱۰ درصد منفی شد. بخش خدمات شامل بهداشت، آموزش، دفاع و امنیت و گردشگری صدمه زیادی نخوردند و این بخش تولید ناخالص داخلی از تحریم مصون ماند. کشاورزی هم که مشکلش جای دیگری است و عمدتاً تابع سیکل‌های آبی است. پس اگر در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ یک‌سری مسائل با هم اتفاق افتادند باید ببینیم هر یک چه بوده و چه مشکلاتی را برای ما به همراه آورده است.

باید پیش‌ران باشد. الان از رئیس‌جمهور محترم تا کارمند جزء دستگاه‌های اقتصادی دولت یازدهم می‌دانند که پایه پولی و دست انداختن به منابع بانک مرکزی خط قرمز دولت است. بانک مرکزی هم نسبت به مدیریت ترانزنامه خود جد و جهد نشان می‌دهد.

نکته دیگر در خصوص نشانگرهای سیاست پولی، توجه به شاخص مناسب برای اندازه‌گیری نرخ تورم است. قبلاً متداول این بود که متوسط تورم سالانه ملاک محاسبه قرار می‌گرفت. این شاخص در شرایط عادی نشانگر خوبی است و می‌تواند به سیاست‌گذار کمک کند. اما در شرایط غیرعادی باید به نشانگری توجه کنیم که زودتر مشکل را نشان می‌دهد. تورم یک شاخص لخت، گذشته‌نگر و دارای حافظه ۲۴ ماهه است که در نقاط عطف سیاست‌گذاری، ممکن است استاد به آن گمراه کننده باشد.

برای درک اهمیت مسئله به‌یاد بیاورید که کاپیتان کشتی تایتانیک صخره را دید، سکان را هم چرخاند ولی به‌خاطر تأخیر در اقدام به صخره برخورد کرد. اقتصاد هم همین وضعیت را دارد. ماشین نیست که هر وقت فرمان را دست بزنی تکان بخورد. امروز سکان را دست بزنی ۳ ماه بعد نتیجه‌اش معلوم می‌شود؛ مانند اثر سرمایه‌گذاری بر تولید ناخالص داخلی. در این چارچوب تورم‌های ماهانه دید بهتری به سیاست‌گذار می‌دهد. الگوی فصلی تورم هم ممکن است تأثیر بگذارد. مثلاً در مهرماه ممکن است تورم بالا برود که به دلیل الگوی فصلی است.

در بانک مرکزی و نظام بانکی هم مشکلاتی دیده می‌شود. مهم‌ترین این مشکلات را چه می‌دانید؟

یک چالش بزرگ برای ما، که توصیه می‌کنم مدنظر شما هم قرار گیرد این است که بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی که در حال حاضر وضعیت خوبی ندارد باید کنترل و کم شود. اگر در این کنترل تنها به سراغ توصیه اخلاقی برویم فایده ندارد. اینک‌ه بانک‌مرکزی مدیران بانک‌ها را جمع کند و نصیحت کند کافی نیست. باید هم انضباط باشد، هم سلامت، هم ابزار، هم نهاد. با توصیه مشکلی حل نمی‌شود. خوب است ولی کافی نیست. بالاخره وقتی هوا دارد سرد می‌شود، این که من بگویم چون دوست ندارم سرما بخورم پس پاییز نیاید. سرما نیاید. این که نمی‌شود. باید جلوی سرما خوردن را گرفت. بزرگ‌ترین آسیب ما از این ناحیه است که بدهی بانک‌ها کنترل شود. باقی مسائل تا حدی کنترل شده

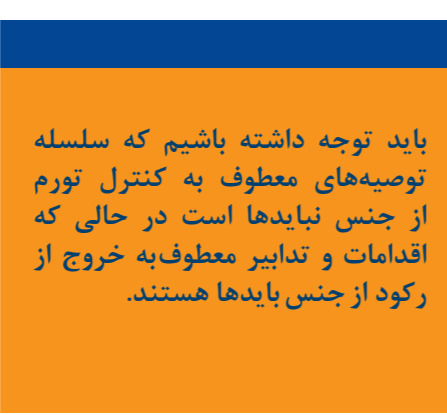
بسیاری از مردم از گرانی و تورم تصور یکسانی دارند. نگاه سیاست‌گذار به این دو مقوله چیست؟

سیاست‌گذار در قدم اول برای اعتباربخشی به سیاست‌هایش به‌دنبال حل مساله تورم رفت. برای کنترل تورم کلیدی‌ترین عنصر، مدیریت انتظارات است. پس دولت می‌خواهد اعتمادسازی کند و ورودش به اقتصاد از جنس اقتصاد کلان است نه اقتصاد خُرد. ولی گرانی یک موضوع اقتصاد خرد و ناشی از قدرت انحصاری فعالان بازار است. برای حل تورم، قدم اول کنترل رشد پایه پولی و سرعت تحریم تقاضا در اقتصاد است. در این قضیه هم سیاست‌گذار کار درستی کرد که سراغ بانک‌ها نرفت و اعتبارات آن‌ها را محدود نکرد بلکه به سراغ بهداشت مالی رفت. بهداشت مالی را هم از خزانه‌داری شروع کرد. بابت این حسن انتخاب باید به دولت امتیاز داد.

با توجه به صحبت‌هایی که کردید و مواردی که برشمردید، دولت و خصوصاً بانک مرکزی برنامه‌های مختلفی را طراحی کرده‌اند. تأثیر این تلاش‌ها چه زمانی معلوم می‌شود؟

باید توجه داشته باشیم که سلسله توصیه‌های معطوف‌به کنترل تورم از جنس نبایدها و تدابیر معطوف‌به خروج از رکود از جنس بایدها هستند. در خروج از رکود دو چالش بزرگ داریم. اول این‌که خروج از رکود از جنس بایدها و معماری‌ها بوده و از جنس ترمز گرفتن نیست. ما نباید تورم را فدای رکود کنیم. شعار ما خروج غیرتورمی از رکود است که در این مسیر بخش انرژی یا بخش صنعت

است. مشکل ما اضافه برداشت بانک‌هاست که عموماً توسط بانک‌های دولتی یا بانک‌های غیر دولتی با رفتار دولتی انجام می‌شود. در واقع بانک‌هایی که در ظاهر خصوصی هستند ولی عملکردشان همچنان از جنس دولتی است.

در کنار این‌ها بحث مدیریت انتظارات کلید اصلی کنترل تورم است. بانک مرکزی باید اعتبار خود را حفظ و بیشتر کند. جنس اظهارات مدیران بانک‌مرکزی باید متفاوت شود. ادبیات بانک مرکزی تهدید نیست، اقتدار است. ادبیات بانک‌مرکزی استصواب و صلاحدید نیست، قاعده است. ادبیات‌بانک مرکزی رو به‌آینده است. همچنین ادبیات بانک‌مرکزی باید از شفاهی به کتبی برود. خوشبختانه اخیراً به این موضوع تا حدودی توجه شده است. اگر توجه کنید طی یک‌سال گذشته، مدیران بانک مرکزی به جای غافلگیر شدن در مصاحبه‌های ایستاده، به صدور بیانیه‌های تفصیلی و توضیحی روی آورده‌اند که جای خوشحالی داشته و گامی در جهت شکل دهی به سیاست ارتباطی بانک‌مرکزی است. چون وقتی یک مواردی را کتبی مطرح کنیم دیگر برداشت‌های متفاوت هم در مورد آن صورت نمی‌گیرد. در سمت اهداف هم، ثبات پولی، پایداری مالی و توسعه مالی سه راس مثلثی هستند که باید مورد نظر بانک مرکزی باشند. نباید تأمین یکی فدای دیگری شود. نباید رقابت بین بانک‌ها را به بهانه حفظ سلامت آن‌ها مختل کنیم.

در خصوص مدل کسب و کار بانک‌ها، بدهپی است که بانک‌ها باید سودآور باشند. اما نکته مهم‌تر آن است که بانک در درون منظومه‌ای از روابط با شبکه ذی‌نفعان تعریف می‌شود. این شبکه، سهام‌داران، مشتریان و رگولاتور

را شامل می‌شود. بنابراین نباید بانک خصوصی به رابطه با سهام‌داران بیشتر اهمیت بدهد تا باقی موارد. باید به رابطه با سپرده‌گذار هم اهمیت بدهد. نباید طوری شود که به خاطر سودرسانی به سهامدار، روابطش با سپرده‌گذار یا رگولاتور خراب شود. باید بتواند رضایت همه را جلب کند. سود مشروع و ماندگار باید بدهد. بحث منافع پایدار مطرح است. نباید به این‌دلیل که می‌خواهم سود بدهم پس هر کاری بکنم و رابطه را با هر کسب‌وکاری خراب کنم. هیات مدیره در اینجا یک دیده‌بان است.

ظرف چند سال گذشته به‌رغم سطح بسیار بالای مطالبات معوق در سیستم بانکی کشور و عدم ذخیره‌گیری مناسب در شماری از بانک‌ها، آن‌ها در مجامع خود سودهای قابل ملاحظه‌ای تقسیم کرده‌اند. شبهه جدی در اینجا آن است که حداقل بخشی از این سود، از عدم تودیع منافع سپرده‌گذار تأمین شده و علی‌القاعده قابل تقسیم نبوده است. از سوی دیگر، عدم ذخیره‌گیری کافی، پتانسیل یک ریسک سیستمیک را در شبکه بانکی کشور ایجاد کرده که مراقبت از آن به‌عهده رگولاتور پولی و بانکی است. بنابراین، مشکلی که قبل از تشکیل بانک‌های خصوصی در کشور وجود داشت که منافع متعلق به سپرده‌گذاران بانک‌های دولتی را در قالب تسهیلات تکلیفی و تأمین مالی پروژه‌های دولتی به دولت منتقل می‌کرد، پس از نضج و توسعه بانکداری خصوصی در کشور تغییر شکل داده و سهامداران شماری از بانک‌ها را به‌عنوان منتفعین اصلی به‌جای دولت نشانده است. متأسفانه در هر دو وضعیت، منضر اصلی سپرده‌گذار است که در کشور ما کسی متولی حقوق او نیست.

در ابتدای گفت‌وگواشاره فرمودید که نگاه اقتصادی به مساله خروج از رکود دارید. این مشکل را از منظر اقتصاد خرد چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اقتصاد خرد همان قسمت سخت و بنیادین اصلاحات اقتصادی مورد نیاز در کشور است چون مستمراً طی این‌سال‌ها تخریب شده است. فضای کسب و کار در بخش شرکتی اقتصاد "Corporate Sector" بنابه دلایل عدیده‌ای ازجمله آتارشی مالی، مداخلات گسترده و فاقد توجیه دولت‌ها در بازار کار، محصول و بازارهای مالی، الگوی قانون‌گذاری در کشور، اختلال ایجادشده در مالکیت‌بنگاه‌ها به دلیل الگوی خصوصی‌سازی در سال‌های اخیر و دلایل دیگری از این دست، وضع سفاری دارد. ◀

ادامه در صفحه ۱۱

درب خروج از رکود کجاست؟

بسته‌ای که باز شد

ا|تحریریه آفتاب خاورمیانه|

♦ در مرداد ۱۳۹۳، مسعود نیلی مشاور اقتصادی رییس‌جمهور گفت که صاحب‌نظران ۱۰ روز فرصت خواهند داشت تا نظرات خود را در مورد بسته خروج از رکود بیان کنند. وی اشاره کرد که حل رکود از حل تورم بسیار سخت‌تر است. او در گزارش خود همچنین اشاره کرد که در ۸سال گذشته نرخ ارز آزاد ۳/۵ برابر، پایه پولی ۵/۸ برابر و شاخص قیمت‌ها ۴/۵ برابر شده‌است درحالی‌که تولید تنها ۲۰ درصد رشد داشته است. در یک نظرسنجی ۴۲درصد شرکت‌کنندگان پیش‌بینی کردند اوضاع اقتصادی در سال ۱۳۹۳ بدتر از سال قبل باشد و تنها ۲۶ درصد اقتصاد بهتری را پیش‌بینی کردند. جزییات بسته خروج از رکود نشان می‌دهد که با یک ارزیابی جامع از اقتصاد کشور بین سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲، راه‌حل‌های خروج غیر تورمی از رکود بررسی شده‌اند که عمدتاً شالوده کارهای اقتصادی دولت را در سال‌های آتی نشان می‌دهد. این بسته موافقان و مخالفانی داشته که برخی از نظرات در ادامه می‌آیند. این نظرات از طریق رسانه‌های مختلف و در فضای مجازی منعکس شده‌اند که خلاصه‌ای از آن‌ها توسط تحریریه مجله آفتاب خاورمیانه گردآوری شده است. شایان ذکر است کاهش انتظارات تورمی که از اصول خروج از رکود است با ارایه تحلیل‌های منطقی و مدلل، به‌دور از احساس و تلاش برای همراه کردن مردم برای پذیرش راه‌حل‌های خروج از رکود امکان پذیر خواهد شد.

موافقان بسته بطور کلی بر این نکته تاکید دارند که رکود تورمی نیازمند عکس‌العمل است. عکس‌العمل هرچه زودتر صورت گیرد، برای خروج از رکود اهمیت بیشتری دارد. مخالفان عموماً بر این نکته تاکید می‌کنند که خروج غیر تورمی ممکن نیست و این بسته با واقعیت‌های کشور تناقض دارد. مهلت ۱۰ روزه‌ای که برای اظهار نظر در مورد این بسته مطرح شد، خیلی‌ها را با این سؤال روبه رو کرد چرا ۱۰ روز؟ در حالی که باید توجه داشت که در تمام این سال‌ها فرصت ارایه یک بسته و برنامه برای خروج از رکود بود ولی هیچ شخص و گروه و موسسه دولتی و غیر دولتی در این مقیاس اقدام به این کار نکرد. لذا این بسته در سطح کلان باعث تحریک افکار عمومی و ایجاد تقاضای آگاهی نسبت به رکود، دلایل آن و راه‌های احتمالی خروج از آن شد. بخش خصوصی به طور کلی با این بسته موافق است. نکته دیگر این است که حتی مخالفان این بسته به‌نوعی موافق آن هستند چون همگی بر خروج از رکود تاکید و اصرار دارند.

دکتر محمدباقر نوبخت

رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

باید یک سلسله سیاست‌هایی اتخاذ شود تا منابع لازم برای تولید فراهم شود. از سوی دیگر، تقاضای مناسب هم برای تولید بیشتر فراهم شود. با توجه به مبانی علمی اقتصاد، چهار محور را برای خروج از رکود در لایحه سیاست‌های اقتصادی در نظر گرفته‌ایم که شامل افزایش منابع مالی بخش تولید، ترغیب بخش خصوصی برای مشارکت در تولید، خلق منابع و تزریق منابع در بخش‌های پیشران اقتصادی است که این بسته بر آن‌ها تاکید دارد.

دکتر مسعود نیلی

مشاور اقتصادی رییس‌جمهور

سند یادشده سندی کوتاه‌مدت است و اقتصاد ایران نیازبه اصلاحات عمیق دارد. خروج از رکود به‌معنای خروج پایدار و نه موقتی است و الزاما باید غیرتورمی باشد. بی‌تردید به‌قیمت ایجاد تورم نمی‌خواهیم از رکود خارج شویم و شرایط بنگاه‌های اقتصادی بهتر از گذشته خواهد شد.

دکتر علینقی مشایخی

استاد دانشگاه

بسته خروج غیرتورمی از رکود مبتنی بر علم اقتصاد و به‌صورت عالمانه تدوین شده است. این وظیفه ما دلسوزان نظام است که نظرات اصلاحی خود را برای سریع‌تر خارج شدن کشور از رکود به دولت ارائه دهیم و کمک کنیم.

سعید لیلاز

تحلیل‌گر اقتصادی

نقطه قوت این طرح انسجام کامل آن است. در سرتاسر طرح ما می‌توانیم این انسجام را ببینیم و سیاست‌هایی که این سند به‌دنبال آن است به‌نوعی نقشه راه اقتصاد کشور است.

اسماعیل جلیلی

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، نماینده مسجدسلیمان

خروج از رکود مستلزم گذر زمان، اجرای سیاست‌های صحیح و تلاش برای احیای بازار سرمایه است.

شاپور محمدی

معاون اقتصادی وزیر اقتصاد

این بسته به‌گونه‌ای طراحی شده که اثر تورمی چندانی نداشته باشد. اگر این بسته دارای اثر تورمی نیز باشد میزان آن بسیار اندک خواهد بود زیرا در راستای این بسته قرار نیست نقدینگی تزریق شود. سیاست‌های این بسته اعتباری می‌باشندکه با افزایش نقدینگی متفاوت است. توجه به محیط کسب‌وکار، تسهیل افزایش سرمایه شرکت‌ها، توجه به بازار سرمایه، حذف ضامن، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و معافیت‌های مالیاتی در بخش عرضه نیز در نظر گرفته شده است.

مهندس احمد پورفلاح

رئیس کمیسیون فضای کسب و کار اتاق بازرگانی تهران

ارائه شدن این بسته توسط دولت بسیار خوشحال‌کننده است زیرا دولت هوشمند به این فکر افتاده است که در کنار تورم باید به داد رکود هم رسید. بسته رکود یک برنامه میان‌مدت و کوتاه‌مدت نیست و در بلندمدت می‌تواند اثرگذار باشد. تمام پارامترهای حاکم و مشکلات از وزارت‌خانه‌ها استعلام شده‌است.

غلامرضا کاتب

نماینده سمنان، سخنگوی کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس

بسته حمایتی دولت رویکردهای اصلی نظیر رویکرد پولی و اصلاح نظام بانکی، بهبود فضای کسب و کار و روان‌سازی صادرات غیرنفتی و معافیت‌های مالیاتی را دربر دارد. اصلاح نظام بانکی با هدف افزایش منابع و کمک به تأمین سرمایه در گردش بخش تولید است که در این بسته شیوه هدایت منابع مشخص شده‌است.

یحیی آل اسحاق

رییس اتاق بازرگانی تهران

بسته نشان‌دهنده دقت و هماهنگی دولت برای خروج از رکود است گرچه مواردی را می‌توان به‌عنوان خلا معرفی کرد ولی امکان برطرف شدن خلاها وجود دارد. دولت آمادگی همکاری برای خروج از رکود را اعلام کرده‌است.

دکتر ابراهیم رزاقی

استاد دانشگاه

دولت متناسب با سیاست‌های دولت‌های گذشته گام بر می‌دارد و این بسته نیز در راستای همان تجربیات سیاست‌های گذشته می‌باشد. شرایط خاص رکود تورمی در کشور فرصتی را برای آزمون و خطا باقی‌نگذاشته است و انجام هر طرحی برای عبور از این شرایط خطیر اقتصادی باید به‌صورت جامع و با کمترین هزینه اقتصادی باشد. بسته پیشنهادی دولت غیرکاربردی است و در این طرح‌ها صحبتی از کارآمدی نظام بانکی و یا سرپاشدن صنایع دیده نمی‌شود. همچنین در خصوص روند مالیات‌گیری نیز هیچ تفاوتی با گذشته قائل نشده و یا حتی گاهی مورد بی‌توجهی نیز قرار گرفته است.

دکترحسین عبده تبریزی

مشاور وزیر راه و شهرسازی، استاد دانشگاه

انتظارات باید متناسب با اهداف باشد. اهداف کوتاه‌مدت دولت کاهش بیکاری و افزایش رشد اقتصادی است. دولت توانسته رشد تورم را مهار و حتی تورم را کاهش دهد. دولت باید بدهی‌های بوجود آمده در گذشته را ساماندهی کند. کاهش نرخ سود تسهیلات را نیز از پیش‌نیازهای خروج از رکود و بروز رونق است. دریافت کامل و صحیح مالیات‌ها نیز در برنامه‌های دولت قرار داشته باشد و فرارهای مالیاتی به صفر برسد.

حیدر مستخدمین حسینی

کارشناس ارشد اقتصاد

عدم اعلام سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی دولت برای تحقق اهداف بسته‌از خلاهای جدی این بسته است. برنامه‌های عملی دولت با برخی اهداف بسته در تناقض است. نرخ ارز خلاف افزایش صادرات است، گرچه یکی از موارد مورد نیاز برای خروج از رکود، افزایش صادرات است. یکی دیگر از دلایل تناقض بسته با سیاست‌های دولت افزایش بودجه عمرانی است که باعث تحریک تقاضا و افزایش تورم می‌شود. راه‌حل‌های خروج از رکود، افزایش بودجه عمرانی و تحریک تقاضا از سیاست‌های اصلی خروج از رکود معرفی می‌شوند که عموماً باعث افزایش تورم نخواهند شد اگر به‌درستی انجام شوند.

عباس رجایی

رییس کمیسیون اقتصادی مجلس، نماینده اراک، کمیجان و خنداب در بسته اصلا به بخش کشاورزی پرداخته نشده‌است در حالی که این بخش اساس اقتصاد مقاومتی است و اشتغال‌زایی قابل توجهی دارد. بسته جامع و مانع نیست خصوصاً که بانک‌ها به‌دلیل محدودیت منابع قادر به همبازی در خروج از رکود نیستند.

دکتر محمدحسین ادیب

استاد دانشگاه

عامل رکود در کشور سوء اداره حاکم بر نهاد دولت است. دولت تنها با عنوان تحریم سوءمدیریت خود را پنهان می‌کند. دولت در بسته سیاستی خود باید ستون مصارف و منابع تعیین می‌کرد و بیان می‌کرد که منابع از کجا تأمین خواهد شد. مصارف را اگر با هم جمع کنیم حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان بار مالی دارد که دولت مشخص نکرده که از کجا باید تأمین شود.

بهرام شکوری

عضو هیات مدیره خانه معدن ایران

اشکالاتی به بسته وارد است و باید حل شود. چیزی که کشور را نجات می‌دهد تولید است و باید به آن رونق بدهیم. اگر بسته می‌تواند این رونق را ایجاد کند که باید به اجرای آن کمک کنیم. اگر به سمت سیاست‌های درست برویم این برنامه محقق می‌شود.

دکتر احمد توکلی

نماینده تهران در مجلس

بسته پیشنهادی دولت برای شکستن رکود اقتصادی "مدل بسته دولت "نئوکلاسیک" است که در تنگنایهای اقتصادی، دولت با آزادسازی عرضه و تقاضا در تمام بازارها از هر نوع مداخله‌ای در اقتصاد خودداری می‌کند.

دکتر حسین راغفر

استاد دانشگاه

گزاره‌های بسته خروج از رکود دولت کامل نیست و بخش‌های عظیمی از واقعیات اقتصادی که مسوول شکل‌گیری بحران اقتصادی است را تحلیل نمی‌کند. این کاستی‌ها شامل اشتباهات تصمیم‌گیری در کشور، خرابی ساختارهای نهادی و وجود گروه‌های خاص دارای رانت هستند که رکود را شکل داده‌اند.

مجیدرضا حریری

رئیس کمیسیون واردات اتاق بازرگانی

از ۱۷۷ بندی که در این بسته قرار گرفته شاید بسیاری از بندها قابل اجرا نباشند. شاید بسیاری از مواردش نیاز به اصلاح و یا حذف کردن داشته باشند و شاید هم مواردی که در آن دیده نشده است باید دیده شود.

عزیز اکبریان

نماینده کرج، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس

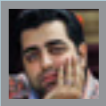
بسته خروج از رکود نواقص زیادی دارد. از جمله اینکه درباره سیستم بانکی که باید در نهایت به تولید ملی کمک کند، متن صریحی ارائه نشده است. ما باید در بحث خروج از رکود اقتصادی برای آشتی بین بانک‌ها و تولیدکنندگان فضای مناسب را فراهم کنیم. متناسفانه در کشور ما با توجه به نرخ ارز و سود بانکی بالا چنین فضایی فراهم نیست.

سید عبد الوهاب سهل آبادی

رییس شورای مرکزی خانه‌های صنعت و معدن و تجارت کشور

بسته دقیق و کامل نیست گرچه ارایه بسته بسیار خوب است ولی مشکلات اقتصادی را باید فراتر از ارایه یک بسته دانست. این بسته نباید مطرح هدفمندی اجرا شود. بسته‌های زیادی تاکنون تهیه شده‌اند ولی اجرا نشده‌اند یا درست اجرا نشده‌اند. دولت نباید بخش خصوصی را پر توقع فرض کند و در واقع این بخش را عامل رکود معرفی کند. ■

پیامدهای رکود زندگی اجتماعی بر

سروش صاحب فصول | روزنامه نگار

◆ تا چندسال پیش در ایران همان قدر که با تورم

آشنا و مأنوس بودیم، با مسئله‌ی رکود، آن هم در چارچوب کلی آن بیگانگی داشتیم. علت این ناآشنایی می‌تواند این باشد؛ مردم طی دهه‌های اخیر همواره با مشکل تورم دست به‌گریبان بوده‌اند و درکی ملموس از کاهش قدرت خرید و افزایش مستمر قیمت‌ها داشته‌اند. اما در تمام این سال‌ها اثری از رکود در اقتصاد ایران احساس نمی‌شده و خبری از آن در فرهنگ بیانی مسئولان و اوراق رسانه‌ها دیده نمی‌شده است.

طی یکی دو سال اخیر مردم آثار و عوارض رکود را در زندگی خود دیده‌اند و مسئولان به‌دفعات درباره این پدیده سخن گفته‌اند. با این حال ریشه‌ها و علل به‌وجود آمدن این پدیده برای مردم چندان آشکار نیست گرچه آثار و پیامدهای آن را به‌روشنی درک می‌کنند. البته شاید چندان انگیزه‌ای در افکار عمومی وجود نداشته باشد تا به بررسی و شناسایی علل به‌وجود آمدن رکود بپردازد و مهم رفیع سریع‌تر آن و بازگشت رونق به کسب‌وکار و ایجاد اشتغال باشد. با این حال داشتن تصویر صحیح و درک درستی از رکود و عواملی که می‌توانند چنین وضعی را به‌وجود آورند ضروری به‌نظر می‌رسد.

رکود چیست؟

رکود در ادبیات اقتصادی در واقع منفی شدن نرخ رشد اقتصادی است. نرخ رشد اقتصادی معیاری کلی از تمام شاخص‌های مهم اقتصادی است و نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی تا چه حد افزایش یا کاهش یافته‌است. تولیدی که هم میزان درآمدهای حاصل شده را نشان می‌دهد و هم به‌نحوی بیانگر میزان اشتغال در کشور است. مقایسه این نرخ با جمعیت هم گواهی بر بهبود یا وخیم‌شدن شرایط رفاه عمومی جامعه است. زمانی که این شاخص عدد منفی را نشان دهد گواه بر نامناسب بودن اوضاع شاخص‌های مهم اقتصادی است؛ امری که اقتصاد ایران آخرین بار در سال ۱۳۶۷ آن را تجربه کرده‌است.

پیامدهای رکود چیست؟

رکود به‌عنوان یک پدیده بدشگون در اقتصاد، پیامدهای مختلفی برای کشور درگیر دارد؛ دامنه آثار این پدیده در حوزه‌های مختلف از جمله لایه کلان اقتصاد و زندگی عموم مردم گسترده می‌شود.

یکی از بارزترین این پیامدها که هم‌زمان اقتصاد کلان و زندگی مردم را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، افزایش نرخ بیکاری است. تجربه کشورهای گرفتار رکود نشان می‌دهد که با نرخ رشد منفی اقتصادی، امکان ایجاد اشتغال از بین می‌رود و براین اساس به‌نظر می‌رسد نرخ منفی در اولین گام اشتغال را تحت‌تأثیر قرار داده‌باشد.

نا توانی در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و چالش‌های بوجود آمده برای حفظ فرصت‌های شغلی موجود، طی مدت کوتاهی آثار خود را در جامعه نشان می‌دهد. وقتی به‌جای توجه به بخش‌های توسعه‌ای و عمرانی و کشاورزی، تمام تلاش دولت تأمین نیازهای مردم باشد، به‌طور طبیعی

نرخ تشکیل سرمایه ثابت کاهش خواهد یافت و این یعنی بروز بیکاری و کمبود تولید داخلی. به‌عبارت دیگر دولت نمی‌تواند فرصت شغلی جدیدی ایجاد کند. اگرچه ما نیروی کار کافی و جوان در اختیار داریم اما نرخ رشد منفی اقتصاد نشان می‌دهد سرمایه کافی برای ایجاد اشتغال برای این نیروها وجود ندارد و یا سرمایه‌های قبلی خوب هدایت نشده‌اند.

از دیگر پیامدهای رکود، کاهش سطح رفاه عمومی است. با کاهش رفاه مردم، توجه دولت‌ها از امور زیرساختی و زیربنایی به تأمین حداقلی معیشت جلب می‌شود. این یعنی خاموش شدن چراغ پروژه‌های زیرساختی به نفع معیشت و رفاه مردم. تبعات منفی نرخ رشد اقتصادی تنها شامل اشتغال و معیشت یا کاهش سطح رفاه عمومی نیست؛ یکی دیگر از تبعات مهم نرخ رشد

اقتصادی منفی یا همان رکود، افزایش تورم است. در این شرایط هم میزان تولیدات واحدهای صنعتی و حوزه‌ی خدماتی کاهش می‌یابد که این امر خود بر میزان درآمدهای کشور و تولید تأثیر منفی دارد.

پایین آمدن ارزش سهام موضوع دیگری است که می‌توان به‌عنوان پیامد دیگر رکود از آن نام برد. طبیعی است که با کاهش تولید و سودآوری بنگاه‌های تولیدی، ارزش سهام آن‌دسته از بنگاه‌ها که در بورس حضور دارند، کاهش خواهد یافت. این روند به معنای کاهش ارزش سهامی است که در اختیار مردم قرار دارد. به‌این ترتیب مشاهده می‌شود که در بروز پدیده رکود در یک اقتصاد، علاوه بر اینکه لایه‌های کلان اقتصاد دچار مشکلات فراوانی می‌شود، خیلی زود دامن گیر اقتصاد چرد نیز می‌شود و جریان طبیعی زندگی اجتماعی مردم را مختل می‌سازد. ■

رکودهای سخت

|تحریریه آفتاب خاورمیانه|

تصویر یک نقاشی از هراس بزرگ ۱۸۳۷

نسل‌های بعدی را به‌همراه خواهد داشت. خصوصاً که تعداد منابع تجدیدپذیر مدام در حال کاهش است. در سال ۱۸۳۷ یک رکود عظیم در ایالات متحده آمریکا حادث شد. این رکود که به هراس ۱۸۳۷ معروف شده است باعث ورشکستگی شدید بانک‌ها و کاهش تقریباً ۵۰ درصدی سرمایه آن‌ها شد. از میان بیش از ۷۲۰ بانک در آمریکا نزدیک‌به ۲۰۰ بانک ورشکست شدند؛ از جمله دومین بانک بزرگ آن‌زمان که با هجوم مردم و ایجاد تنش همراه شد. این رکود باعث شد حساب مسکن دچار ترکیدگی شده و بیکاری شدیداً افزایش یابد. رکودهای بزرگ عمدتاً با

تغییراتی عمده در اقتصاد و شیوه زندگی مردمان همراه بوده‌اند.

در بحران بزرگ مالی ۱۹۳۰ که شاید بزرگ‌ترین رکود در تاریخ باشد اقتصاد انگلستان ۱۶ دوره ۳ ماهه رکود را تجربه کرد در حالی‌که مرکز بحران ایالات متحده بود. رکود مسئله‌ای است که برای شناخت و تحلیل آن و عبور از آن دوره‌های ۳ ماهه ملاک است تا نشان داده‌شود که رکود همواره یک بحران محسوب می‌شود و باید زودتر و سریع‌تر راه‌حل‌های بهتر را استخراج و برای خروج اجرا کرد. ■

رکود یک پدیده اجتماعی است. پس از پایان جنگ‌های ناپلئون و شکست وی از اتحاد هفتم با حضور بریتانیا و امپراطوری پروس(آلمان بعدی) در نبرد واترلو از سال ۱۸۱۵ تا ۱۸۲۲ یک رکود بزرگ در این قاره به‌وجود آمد.(در این دوره فتحعلی شاه قاجار در ایران حکومت می‌کرد). بیشترین رکود در بخش کشاورزی روی داد. این رکود بر اقتصاد ایالات متحده نیز تأثیرگذار شد و در سال ۱۸۱۹ با کاهش میزان تولید در آمریکا همراه گشت. از خصوصیات رکود تأثیرگذاری بر منطقه‌ای وسیع است تا جایی که یک رکود در اروپا، اقتصاد آمریکا را ۲ قرن پیش متأثر ساخته است.

یکی از عوامل مهمی که امکان عبور از رکود و پیش‌گیری از بروز مجدد آن را فراهم می‌آورد تدوین چارچوب‌هایی است که برای مدت طولانی تغییر نکنند تا ثبات را به اقتصاد ببخشند. این برنامه‌ها باید از ضمانت اجرایی بالایی برخوردار باشند تا دولت‌ها به فراخور تغییراتی که دارند در اجرای آن‌ها دخل و تصرف نکنند. برنامه‌های بالا دستنی نمونه‌ای از این برنامه‌ها هستند که در کشور ما باید بهتر و دقیق‌تر اجرا شوند.

رکود "پس‌اناپلئونی" باعث کاهش قدرت زمین‌داران در بریتانیا و تقویت گروه‌های شهری شد که در آن دوره از نفوذ سیاسی کمتری در برابر زمین‌داران برخوردار بودند. از تصمیمات سخت‌گیرانه‌ای که در بریتانیا برای مقابله با این رکود اتخاذ شد افزایش عوارض واردات محصولات کشاورزی بود به‌شکلی که حتی کمبود یک کالا یا محصول کشاورزی دلیلی برای کاهش عوارض واردات آن نمی‌شد. این تصمیم باعث می‌شد که بریتانیایی‌ها مجبور شوند اقدام‌به تولید اقلام مذکور کنند و به‌میزانی از خودکفایی برسند تا کمبود برطرف شود. در دوره رکود دولت‌ها باید تصمیمات سختگیرانه بگیرند تا در آینده اوضاع بهتری کیک‌ها را بزرگتر و ذی‌نفعان را افزایش دهد. این به‌معنای افزایش تولید ناخالص داخلی است. افزایش تولید ناخالص داخلی افزون بر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید قائم بر ایجاد خواست در نیروی کار کشور برای تولید بیشتر و بهتر است. به این معنا هم‌زمان که به دنبال ایجاد شغل هستیم، شغل‌های قبلی ایجاد شده را مدام باید بازسازی کنیم.

◆ آنچه در برابر رکود قرار می‌گیرد، سوددهی، بازده و رشد است.

رکود مستقیماً با میزان خرج کردن "spending" مرتبط می‌شود. در تعاریفی که برای توضیح رکود بیان شده بر تأثیر کاهش خرج کردن عمومی تأکید شده است. در زمان رکود (رکود عادی؛ رکود تقاضا) دولت یا هر سازمانی که بخواهد با رکود مبارزه کند مالیات‌ها را کاهش می‌دهد، جریان پول را تسهیل می‌کند و هزینه‌های جاری را بیشتر می‌کند و همچنین با این سیاست‌ها بر اقتصاد کلان اثر می‌گذارد. رکود یک مسئله اقتصاد کلان است. البته باید توجه داشت که کشور

ما با رکسود تورمی (رکود عرضه) مواجه است و در این حالت تحریک تقاضا موجب افزایش تورم می‌شود. بنابراین سیاست‌هایی که باید برای خروج از رکود تورمی به‌کار گرفته شوند، تفاوت دارند با سیاست‌هایی که برای خروج از رکود عادی استفاده می‌شوند.

در زمانه رکود تلاش‌ها بر افزایش بهره‌وری و بازدهی متمرکز خواهند شد. سیاست‌ها باید باعث تشکیل کسب‌وکارهای جدید و تازه و خلق روش‌های نوین گشسته و ایده پردازی‌های بلندپروازانه برای دستیابی به نتایج تازه صورت پذیرند. اگر در دوره رکود موانع ایجاد و توسعه کسب‌وکارها فراهم نشود رکود عمیق‌تر و رهایی از آن شدیداً سخت‌تر خواهد بود. همین موضوع بر خروج از رکود تورمی(رکود عرضه) حتی با شدت بیشتر دلالت می‌کند. به عبارتی دیگر رکود را می‌توان با احتیاط کاهش تعداد سودکنندگان دانست حتی اگر حجم آن کاهش نیابد یا افزوده شود.

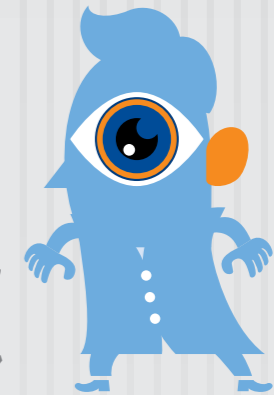
در این مطلب ابتدا تاریخچه‌ای از ایجاد برخی رکودهای مهم از نظر شما می‌گذرد و در انتها تعدادی از کسب و کارهای پر بسازده در ایالات متحده آمریکا که به‌تازگی توسط موسسه SAGeworks منتشر شده از نظر شما می‌گذرد. از آنجا که در برابر رکود، سوددهی مطرح است، این اطلاعات در اختیار شما قرار می‌گیرد. شایان ذکر است برای خروج از انواع رکود هدایت شدیداً حسابگرانه منابع به سمت عرصه‌هایی که بیشترین اشتغال‌زایی را داشته باشند مهم و حیاتی است که از دولت تدبیر انتظار می‌رود بتواند با همکاری سازمان‌های مختلف به این مهم نائل شود. یک اقتصاد زمانی می‌تواند بر رشد ادامه دار(توسعه پایدار) تکیه کند که همواره تعداد سودکنندگان و حجم سود را افزایش دهد. در واقع بتواند داشته باشند. تحلیلگران بر این موضوع تأکید می‌کنند که برای خروج از رکود یک دوره سخت چند ساله مورد نیاز است. برخی از قوانینی که در دوره رکود پس‌اناپلئونی در بریتانیا تصویب شدند تا ۳۰ سال غیرقابل تغییر ماندند. در واقع یک برنامه بلند مدت خیرخواهانه که به‌مانند ذخیره سازی و استفاده صحیح از منابع است که بهره‌مندی

کسب و کارهای پر بازده در آمریکا از دید موسسه Sageworks منبع: sageworks.com
حسابداری، حسابرسی و رسیدگی به امور مالیاتی: ۱۹/۸٪
خدمات حقوقی: ۱۷/۸٪
استخراج نفت و گاز: ۱۶/۴٪
تجهیزات و ماشین آلات صنعتی رهنی و اجاره‌ای: ۱۶/۴٪
دندانپزشکان: ۱۴/۹٪
موجران: ۱۴/۱٪
پزشکان: ۱۴/۱٪
بنگاه‌های معاملات ملکی: ۱۴/۱٪
موسسات تأمین سلامتی: ۱۲/۶٪
مدیریت بنگاه‌های تجاری و شرکت‌ها: ۱۲/۶٪
موسسات درمان‌ها سرپایی: ۱۱/۷٪
آموزش و پرورش: ۱۱/۳٪
فعالیت‌های مرتبط با ساخت وساز مسکن: ۱۰/۸٪
خدمات تدفین و ترحیم: ۱۰/۷٪
پشتیبانی فعالیت‌های معدنی: ۱۰/۵٪

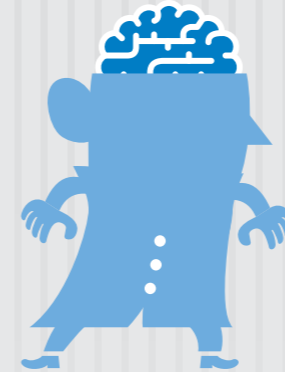
زبان بدن

ما اطلاعات را چگونه دریافت می‌کنیم

اطلاعاتی که به خاطر می‌سپاریم

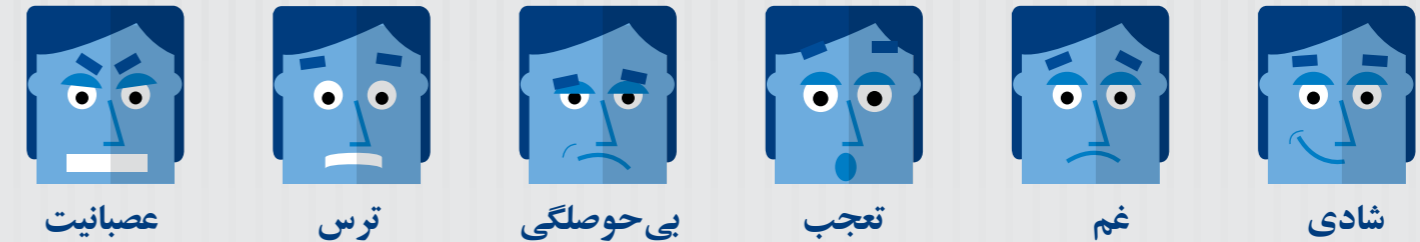
۸۲٪ به وسیله چشم
۱۱٪ با گوش
۷٪ سایر حواس

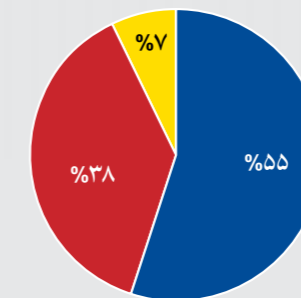
۱۰٪ از شنیده‌ها
۲۰٪ فقط دیداری
۲۰٪ از دیداری و شنیداری

- انسان قادر است هزاران نشانه دیداری را با دست‌ها و حالت‌های چهره به دیگران منتقل کند.
- در هنگام ملاقات با فردی که برای اولین بار او را می‌بینیم اولین قضاوت ما در ۷ ثانیه اول شکل می‌گیرد.

چهره انسان به طور کلی ۶ حالت اصلی را انعکاس می‌دهد

نسبت تأثیرگذاری ارتباطی

زبان بدن
واژگان
لحن کلام

چشم‌ها

در هنگام صحبت به چشم‌ها و صورت طرف مقابل نگاه کنید بخصوص زمانی که او صحبت می‌کند. با چشمان گشاد شده به طرف مقابل خیره نشوید. این رفتار نشان‌دهنده تلاش برای مرعوب کردن اوست. پرهیز از نگاه چشم در چشم نشان دهنده عصبیت، عدم تمایل به موضوع و بی‌اعتمادی است.

دست‌ها

هنگام صحبت سعی کنید دست‌هایتان باز باشد. با نشان دادن کف دست به طرف مقابل می‌گویید که چیزی برای پنهان کردن ندارید. دست‌ها را در هم گره یا مشت نکنید. این حرکت نشانگر ناامیدی و ناسازگاری است. با حرکات دست گفته‌های خود را تاکید و تقویت کنید.

بازوها

بازوهایان را در هم گره نکنید (دست به سینه نباشید) این حرکت نشان دهنده مخالفت و یا تدافع است. در حالت ایستاده بهتر است بازوها رو به پایین و شانه‌ها برافراشته باشد این وضعیت نشان دهنده حس اعتماد و آمادگی پذیرش است.

پاها

پاهایتان را تکان ندهید. این حرکت نشانگر عصبی بودن و بی‌حوصلگی است. پاها را صاف روی زمین بگذارید و یا روی هم بیندازید. این حالت نشانگر ثبات و آرامش است.

در هنگام اولین ملاقات با یک مشتری بالقوه

- به حرکات دست، پا و چشم او توجه کنید
- مراقب حرکات و زبان بدن خود باشید
- رفتاری دوستانه داشته باشید
- هنگامی که او صحبت می‌کند کلام او را قطع نکنید
- در فاصله مناسبی از او بنشینید. نه خیلی دور، نه خیلی نزدیک

هنگام جلسه با مشتریان

- رفتار حرفه‌ای و مودبانه داشته باشید
- به حرکات دست، پا و چشم مشتری توجه کنید
- لبخند بزنید و سر خود را به علامت تایید تکان دهید
- خودمانی نشوید و موضوعات شخصی را مطرح نکنید
- هنگامی که مشتری صحبت می‌کند کلام او را قطع نکنید
- در مورد حوزه‌های مورد علاقه مشترک صحبت کنید

در هنگام نمایش اسلاید برای دیگران

- مراقب حرکات بدن خود باشید
- در هنگام توضیح موارد مهم رو به افراد بایستی نه رو به اسلاید
- به صفحه مانیتور خیره نشوید
- به چهره افراد نگاه کنید
- در مورد حوزه‌های مورد علاقه مشترک صحبت کنید

اگر در مورد موضوعی مخالف هستید

- نظر مخالف خود را بیان کنید ولی با حرکات بدن حمایت خود را از طرف مقابل نشان دهید
- با بالا بردن ابروها روحیه پذیرش خود را ابراز کنید
- هنگامی که طرف مقابل صحبت می‌کند لبخند بزنید و با حرکت سر او را تایید کنید
- با حالتی دوستانه شانه طرف مقابل را لمس کنید (در مورد افراد همجنس مصداق دارد)

در جلسات کاری و گروهی

- هنگام صحبت کردن سر خود را بالا نگه دارید
- پرحرفی نکنید
- وقتی صحبت می‌کنید به سمت جلو متمایل شوید
- وقتی دیگران صحبت می‌کنند به پشتی صندلی خود تکیه دهید
- در مورد حوزه‌های مورد علاقه مشترک صحبت کنید

برای حفظ برتری در یک گفت و گوی کاری

- سعی کنید در کوتاه‌ترین زمان فضایی دوستانه و آمیخته با اعتماد در جلسه ایجاد کنید
- وقتی صحبت می‌کنید بدنتان را به سمت طرف مقابل متمایل کنید
- به حرکات بدن طرف مقابل توجه کنید
- مراقب حرکات بدن خود باشید
- سعی کنید حرکات بدنتان آنچه را می‌گویید تایید کند

در گفت و گو با مدیر سازمان و روش‌های بانک خاورمیانه مطرح شد

سودآوری برای تمام ذی‌نفعان

◆ ضرورت اصلاح ساختار دریافت و پرداخت کارمزدهای بانکی در ایران یکی از موضوعاتی است که همواره در کانون توجه کارشناسان و فعالان شبکه پولی و بانکی کشورمان قرار داشته است. تمرکز نظام بانکداری ایران بر ساز و کار رسوب پول و تعریف مدل‌های کسب و کار بانکی و بازار پول بر مبنای درآمدزایی از محل واسطه‌گری و جوه با تاکید بر کارمزد این واسطه‌گری، پیامدهای مثبت و منفی فراوانی برای اقتصاد ایران داشته که بازتعریف این ساختار را گریزناپذیر ساخته است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با عنایت به همین ضرورت طی چند ماه گذشته تلاش‌هایی را برای حرکت به سمت احیای نظام کارمزدی در شبکه بانکی کشور آغاز کرده‌است. اصلاح ساختار دریافت و پرداخت کارمزدهای خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی از جمله حوزه‌هایی بوده که این اقدام اصلاحی از آن کلید خورده‌است. برای آگاهی از پیامدها و نتایج این اقدامات بانک مرکزی با آقای محمد کشته‌گر مدیرسازمان و روش‌های بانک خاورمیانه گفت‌وگو کردیم تا گوشه‌ای از ارزیابی فعالان شبکه بانکی کشور را جوینا شویم.

به‌نظر شما چرا بانک مرکزی اصلاح و احیای ساختار کارمزد محسوری را از بخش بانکداری و خدمات پرداخت الکترونیکی کلید زده است؟

مرور آمار و گزارش‌های ناظر بر تعداد تراکنش‌های الکترونیکی در انواع مختلف این اعم از خرید، مانده‌گیری، انتقال وجه، دریافت وجه نقد، خرید شارژ و پرداخت قبوض به خوبی نشان می‌دهد که میزان استفاده عمومی از این خدمات در سطح جامعه طی سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته است. رشد بیش از چهار برابری تعداد تراکنش‌های خرید بر روی پایانه‌های فروشگاه‌های یا همان دستگاه‌های کارخوان طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ گوشه‌ای از این رشد جهشی را نشان می‌دهد. بنابراین طبیعی است که مسئولان بانک مرکزی توجه ویژه‌ای به این حوزه پیدا کنند چرا که هر قدر در اصلاح نظام کارمزدی در این بخش تأخیر ایجاد شود با افزایش روزافزون تعداد تراکنش‌ها و گسترش دامنه نفوذ این خدمات، اصلاح و تغییر آن هزینه‌بر و دشوارتر خواهد شد. از سوی دیگر باید به این واقعیت مهم توجه داشت که با استفاده بیشتر از خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی، هزینه‌های حفظ پایداری شبکه افزایش می‌یابد و هم برای ایجاد ظرفیت‌ها و بسترهای جدید باید سرمایه‌گذاری‌های لازم انجام گیرد. بر همین اساس باید ساختار حاکم بر خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی به‌گونه‌ای بازتعریف شود که درآمدهای واقعی آن کفاف هزینه‌های نگهداری و گسترش شبکه زیرساختی را بدهد.

منطق حاکم بر این درآمد - هزینه باید چگونه تعریف شود؟

شیوه‌ای که تاکنون برقرار بوده است نمی‌تواند و نباید ادامه پیدا کند. تاکنون فشار اصلی هزینه‌ها بر دوش بانک‌ها بوده و استفاده از خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی برای کاربران تقریباً رایگان بوده‌است. این ساز و کار

اگر هزینه بازیابی هر اسکناس را حداقل ۱۰۰ تومان در نظر بگیریم، هزینه نگهداری اسکناس‌های کشور سالانه حدود ۷۰ میلیارد تومان خواهد شد. طبیعی است هر قدر استفاده از خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی گسترش یابد، استفاده از اسکناس در مبادلات پولی کاهش یافته و در هزینه نگهداری برگه اسکناس‌های موجود در چرخه مبادلات صرفه‌جویی می‌شود. از این رو قطعاً بانک مرکزی یکی از ذی‌نفعان اصلی استفاده از خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی است.

سهم بانک‌ها در این میان چقدر است؟

بانک‌ها هم بهره فراوانی از این خدمات می‌برند؛ تازه‌ترین بررسی‌هایی که در مورد مقایسه هزینه‌های تراکنش حضوری، اینترنتی و خودپرداز انجام شده مربوط به سال ۱۳۸۵ است. براساس این بررسی هر تراکنش حضوری حدود ۴۳۴ تومان، هر تراکنش خودپرداز حدود ۱۰۸ تومان و هر تراکنش اینترنتی حدود ۴ تومان برای بانک‌ها هزینه در بر داشته است. این اعداد یعنی انجام تراکنش‌های غیرحضوری کمک بزرگی برای صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری بانک‌ها به حساب می‌آید. اگرچه باید به این نکته هم توجه داشت که کاهش هزینه‌های شبکه بانکی نهایتاً به پایین آمدن قیمت تمام شده پول منجر می‌شود و این یعنی امکان کاهش هزینه موثر پول در بانک‌ها که در نهایت می‌تواند منجر به کاهش نرخ سود تسهیلات گردد. از این رو بیراه نیست اگر گفته شود تمام مردم چه آن‌هایی که از خدمات بانکداری الکترونیکی استفاده می‌کنند و چه آن دسته‌ای که از این امکانات بهره نمی‌برند در واقع مشمول فواید گسترش بانکداری الکترونیکی می‌شوند. از جنبه دیگری هم اخذ کارمزدها باعث افزایش سهم درآمدهای غیر مشاع در سودآوری بانک‌ها شده و این امر باعث کم شدن وابستگی بانک‌های داخلی به درآمدهای مشاعی خواهد شد.

کاربرانی مانند واحدهای صنفی چطور؟ سهم آنها چقدر است؟

تردیدى وجود ندارد که فعالان خرد و اصناف یکی از عمده‌ترین ذی‌نفعان خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی هستند. امنیت بیشتر، سهولت در انتقال وجه به بانک‌ها و برخورداری از امکانات مالی و حسابداری الکترونیکی از طریق درگاه‌های ارائه خدمات الکترونیکی بانک‌ها، از جمله فواید این خدمات برای اصناف است لذا این دسته از ذی‌نفعان باید سهم قابل ملاحظه‌ای در تامین کارمزدهای تعیین شده داشته باشند. در این میان اما توجه به این نکته ضروری است که در کشورهایی که تجربه و سابقه بیشتری در خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی دارند، درآمدهای کارمزدی بانک‌ها به‌طور عمده از محل کارت‌های اعتباری "Credit Card" بوده و سهم درآمد بانک‌ها از محل کارمزد خدمات کارت‌های نقدی "Debit Card" بسیار ناچیز است به‌طوری‌که تا چند سال گذشته، کارمزدی از این محل اخذ نمی‌گردید. اما در کشور ما از آنجایی که کارت‌های اعتباری چندان رواج ندارد، اشاره به مدل‌های اخذ کارمزد خارجی به‌منظور توجیه دریافت کارمزد استفاده از کارت، خالی از اشکال نیست لذا لازم است مدلی بومی با در نظر گرفتن شرایط بازار کسب و کار و فرهنگ داخلی با نظر حداکثری کلیه ذی‌نفعان تدوین گردد. لازم به ذکر است تمامی بحث‌های صورت گرفته در کارمزدهای پرداخت‌های الکترونیکی بر روی پذیرندگان کارت که اصناف می‌باشند متمرکز بوده و دریافت کارمزد از دارندگان کارت مدنظر نمی‌باشد اگرچه به‌طور معمول در مورد کارت‌های اعتباری کارمزدهایی توسط بانک صادرکننده کارت اعتباری از صاحب کارت دریافت می‌گردد. ■

نیم نگاه

دستگاه کوچکی که در فروشگاه‌های مختلف وجود دارد تا خرید الکترونیکی را برای ما ممکن سازد و در مواردی به شکل بی‌سیم و سیار دیده می‌شود EFTPOS نام دارد. این دستگاه در فرهنگ ما به POS یا پوز شهرت یافته است. POS دستگاهی است که در فروشگاه‌های مختلف قرار دارد که فروشنده یا صندوق‌دار موارد مختلف مورد نیاز مشتری اعم از کالا یا خدمات را از طریق آن وارد سیستم می‌کند.

EFTPOS مخفف واژه انگلیسی electronic funds transfer at point of sale و POS مخفف واژه point of sale است.

EFTPOS

POS

دستگاه‌های EFTPOS از سال ۱۹۸۲ در ایالات متحده آمریکا به‌کار گرفته شد و به سرعت در سایر کشورهای دنیا مورد استفاده قرار گرفت. به‌کارگیری این دستگاه موجب شد تا سرعت در انتقال وجه افزایش بیابد، نیاز به حمل اسکناس شدیداً با کاهش روبه‌رو شود و روند خرید تسهیل شود.

باید توجه داشته باشید زمانی که می‌خواهید از این دستگاه استفاده کنید حتماً رمز کارت را خودتان وارد نمایید. رمز کارت از اطلاعاتی است که تنها مربوط به خود شماست. این کار امکان سوءاستفاده‌های متعدد احتمالی افراد سودجو را به حداقل می‌رساند.

با مشتری زندگی کن

جزییات برای گسترش ارتباط با مشتری حیاتی است

فرشیدایزدمهر

مفاهیمی در زندگی وجود دارند که زاییده هزاران سال تاریخ بشر هستند. از زمانی که مبادله و خرید و فروش وجود داشته یا بهتر بگویم درخواست کننده و درخواست شونده‌ای حاضر بوده، تفاوت‌ها سبب انتخاب یک خدمت یا کالا از میان انتخاب‌های مختلف بوده است.

این مفاهیم گاهی با برگردان‌های شتاب‌زده بدل به یک معادل روینایی برای یک زیربنای عمیق شده‌اند که عنایت گسترده‌تری برای سفر به عمق معنای آن‌ها مطلوب است.

♦ تحولات پنجاه سال اخیر و گذر از دوره‌های صنعتی، اتم، جت، فضا و در نهایت ورود به عصر انفجار اطلاعات همراه با بروز تغییرات گسترده و عمیقی در همه ارکان زندگی افراد بوده است. بروز این تغییرات محدود به ابزارهای مورد استفاده نبوده و در طول این سال‌ها ما شاهد خلق مفاهیم جدید و تغییر رویکردها و روال‌های بسیاری بوده‌ایم. رشد روزافزون دسترسی افراد به اطلاعات

و فراوانی ابزارهای اطلاع رسانی

از جمله این تغییرات بوده‌اند.

تغییری که موجب شده تا افراد

با آگاهی بیشتر در هر عرصه‌ای

تصمیم گرفته سپس نسبت به عملی نمودن تصمیم خود اقدام نمایند. آسان شدن دسترسی به اطلاعات اگرچه باعث شده تا افراد حق انتخاب بیشتری در مواجهه با مسایل مختلف داشته باشند، لیکن در طرف مقابل (عرضه کار و کسب) پدیدآورنده فضای رقابتی شدید و تنگاتنگی شده است. فضایی که شرط بقا و رشد عرضه‌کنندگان محصولات و خدمات در آن تأمین هرچه بیشتر رضایت مشتریان می‌باشد.

تخصصی شدن امور، ارائه

خدمات و محصولات با کیفیت‌های متنوع، فراوانی عرضه و محدود بودن تقاضا و البته ضرورت تأمین رضایت مشتری در همه حوزه‌ها موجب شده تا سازمان‌ها، علاوه بر توسل به انواع و اقسام اقدامات حرفه‌ای و رقابتی ناگزیر از پایش مداوم ارتباط مشتریان با خود (و بالعکس) باشند.

یکی از متداول‌ترین رویکردها در همین زمینه بکارگیری سامانه CRM است. تعاریف متعددی در مورد مفهوم CRM ارائه شده که از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

• راهبردی است که با هدف بهینه سازی سودآوری، افزایش درآمد و تأمین رضایت مشتری با سازماندهی مجموعه منابع حول مشتری و ایجاد و تقویت رفتار سازمانی مبتنی بر تأمین رضایت مشتری طراحی شده است. (گروه گازرتیر)

• مجموعه‌ای متشکل از فرآیندها، نرم افزارها، سیستم‌ها

و متدولوژی‌ها است که در صورت داشتن راهبرد مشخص و اجرای صحیح می‌تواند منجر به مدیریت مناسب ارتباط سازمان‌ها با مشتریان گردد.

• راهبرد کار و کسبی است که راهنمای سازمان در درک، پیش بینی، مدیریت و اختصاصی‌سازی نیازهای جاری و آتی مشتریان (شامل فعلی و بالقوه) می‌باشد.

• مجموعه‌ای از راهبردها، فرآیندها و ابزارهای مبتنی

بیر تکنولوژی است که به منظور بهیوسد تعامل طراحی شده است. این مجموعه منحصر و محدود به استفاده از سیستم‌ها نبوده و مستلزم بکارگیری چارچوب سازمانی مناسب و اعمال تغییرات فرهنگی مورد نیاز توام با روال‌های جاری است.

تعمیم تعاریف فوق به صنعت بانکی و بکارگیری این سامانه در بانک‌ها می‌تواند دستاوردهای زیر را به دنبال داشته باشد:

• داشتن پروفایل‌های به‌روز شده
• اطلاع‌رسانی مناسب و هدفمند "Targeted Campaign"
• آگاهی از نظرات، علاقه مندی‌ها، نیازمندی‌ها و شناسایی ارزش‌های خاص با هدف طراحی و تولید محصولات و خدمات جدید
• پاسخ‌گویی سریع به درخواست‌ها و افزایش رضایت‌مندی و وفاداری

♦ از دو منظر می‌توان یک فرد را بررسی کرده؛ یک از دید دیگران، دو از دید خودش. نگاه دیگران به او، نگاه او به خودش.تاثیر دیگران بر او، تاثیر او بر خودش و دیگران.

اغلب با نگاهی سخت‌افزاری به‌بررسی و قضاوت در مورد آدم‌ها و تصمیماتشان می‌پردازیم گرچه جنبه‌های مورد بررسی بیشتر روح نرم‌افزارانه‌ای در خود دارند. روش‌های فکری و تصمیم‌هایی که افراد در نقش‌های مختلف گرفته‌اند دارای جذابیت و امکان‌پذیری بیشتری برای خودشان بوده است. این جنبه‌ها همان نگاه به خود است. نگاهی که باعث ارزیابی خود و تصمیم‌گیری‌های متفاوت برای رسیدن‌به اهداف مختلف است. به‌عنوان مصداق و برای شروع به این خاطره متواتر از همکاران استیو جابز بنیانگذار فقید شرکت اپل اشاره می‌کنیم که او در جلسات مهم تصمیم‌گیری وقتی با نظرات دیگران روبه‌رو می‌شد به‌سهولت آمادگی پذیرش نظر تازه را داشت و نظرات خود را چون وحی منزل نمی‌پنداشت. این دیدگاه خود فرد در مورد خودش است. عموماً نگاه دیگران به یک فرد برجسته مانند جابز یا آدم‌های موفق در سطح وی این‌گونه است که حرف حرف خودشان است. در حالی که این روش با روح کارآفرینانه آن‌ها در تناقض است. اجازه بروز و نمود سایر تصمیم‌ها نوعی سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه نیز محسوب می‌شود.

استیو جابز (۲۰۱۱ – ۱۹۵۵) بیش از هر چیز در زندگی‌اش انسانی غیر قراردادی بود. خلاف عرف می‌اندیشید و خلاف عرف عمل می‌کرد. گفته‌شده مدت‌ها به حمام نمی‌رفت چون این کار را وقت‌گیر می‌دانست. بهتر بیان کنیم شیوه فکری و اجرایی‌اش از چارچوب و قاعده شناخته‌شده‌ای پیروی نمی‌کرد و یک رهبر آکادمیک نبود و از " چنین، آنگاه چنان" تبعیت نمی‌کرد.

زندگی‌اش نیز به‌همین میزان عجیب است. از پدری اهل شهر حُصّ سوریه و مادری سویسی-آمریکایی؛ عبدالفتاح جندلی و کارول شیپل متولد شد. والدین زیستی‌اش(چون بعداً تحت تکفل خانواده جابز قرار گرفت) در دانشگاه ویسکانسین در مدیسون باهم آشنا‌شدند. ازدواج این دو با مخالفت پدر خانوم شیپل به تعویق می‌افتاد تا مرگ پدر، ازدواج را تسهیل کرد. این دو در سال ۱۹۶۲ از یکدیگر جدا شدند و استیو تحت سرپرستی خاندان جابز قرار گرفت و چند دهه بعد شهرتش جهانگیر شد. استیو جابز یک خواهر تنی به نام خانم مونا سیمپسون نیز دارد.

تعبیرهای جالبی برای استیو جابز به‌کار رفته‌است از جمله اینکه همکارانش او را یک"همکار پرکیفیت" می‌پنداشتند که همین کیفیت را از ایشان طلب می‌کرده و به‌غایت صریح‌الهیجه بوده است.

جابز خودش را اینگونه توصیف می‌کند: وقتی کار خیلی عالی نشده باشد آنچه بهترین کار است، باز بودن در برابر شنیدن انتقادات است که می‌تواند کار بعدی را بهتر و بهتر کند. رسالت من این است که دمی نیاسایم تا اینکه همه‌چیز عالی‌ترین باشد.

آنچه او شدیداً در سازمانش نهادینه کرد مسئولیت‌پذیری محض بود. هر دوشنبه مدیرانش در جلسه‌ای حاضر بودند که برنامه‌های هفته را دقیقاً مشخص می‌کردند. این جلسات دارای دستورهای خاص و سخت‌گیرانه‌ای بود که کوچک‌ترین تا مهم‌ترین موارد را شامل می‌شد و همه مدیران به حضور و دارا بودن دقت در این جلسات اهتمام می‌ورزیدند.

▲ استیو جابز و استیو وُزنیاک در دهه ۲۰ میلادی

چور دیگر باید دید…

| تحریریه آفتاب خاورمیانه|

در مصاحبه‌ای که با مجله فورچون در سال ۲۰۰۸ داشت بیان کرد که هر هفته ۸۰درصد موارد مانند هفته قبل بود ولی ۲۰درصد جزئیات با تغییر همراه می‌شد. این تنها روندی بود که در سازمان انجام می‌گرفت. کارکنان با اعتقاد راسخ به هدف و مأموریت وارد شرکت می‌شدند و در آن باقی می‌ماندند حتی اگر کاری که انجام می‌دادند را دوست نمی‌داشتند. این به‌خاطر ایمان به هدف و برنامه‌ریزی بود و هست. در سال ۱۹۹۷ او بعد از ۱۲ سال دوری به شرکت Apple بازگشت که خود تاسیس کرده‌بود و خود از آن اخراج شده‌بود. دقیقاً در همان سال‌هایی که میکروسافت دوران اوج خود را طی می‌کرد.

هدف کمیابی اپل این‌چنین تغییر یافته بود: **تعهدبه خلق بهترین تجربه برای کاربران و مشتریان از طریق تولید سخت افزار و نرم‌افزارهای خلاق و بدیع.**

دقیقاً کاری که با تولیداتش انجام داد و تجربه‌ای منحصر به‌فرد را برای کاربران و مشتریان فراهم کرد. اپل یک کالا به مشتری نفروخت، سبک زندگی منتقل کرد. شیوه‌ای که علاقه‌به آن سبب خرید کالا شد. در واقع خرید کالا مالیاتی برای آن تجربه منحصربه‌فرد قرار گرفت.

در سال ۲۰۰۵ اپل با انتقادات زیادی مبتنی‌بر عدم بازیافت صحیح زباله‌های الکترونیکی روبه‌رو شد که با واکنش‌های شدید جابز همراه شد. اما در نهایت همین استیو جابز بود که از این زباله‌ها طرح‌های آتی اپل را تولید کرد و سود سرشاری نصیب این شرکت عظیم کرد. جابز نشان داد با مخالفت‌ها می‌توان به شیوه‌ای برخورد کرد که مخالفان را به ذی‌نفعان بدل کند. این هنر رهبری بود که در یک چارچوب نگنجید و ولی چارچوب‌های تازه‌ای را برای صنعت مدرن خلق کرد.

جملاتی کوتاه از جابز

"صدای تو نباید مغروق سر و صدای اندیشه دیگران شود."

"گاهی زندگی به سوی تو آجرهایی برتاب می‌کند. باید انعطاف‌پذیر باشی."

"شخصیت ما ناشی از قهرمانانی است که برگزیده‌ایم. به آن‌ها هر روز فکر کنید."

"اگر از آدم‌های خلاق بپرسید چگونه به ایده‌ای خلاق رسیده‌اند، توضیح خاصی برای شما ندارند. آن‌ها تنها چیزهایی را تصور کرده و جرات خلق آن‌ها را به خود داده‌اند."

"مرد نمی‌داند چه می‌خواهند. بارها اتفاق افتاده که به محض رویت پدیده‌ای، از خواسته خود مطلع شده‌اند."

"هیچ دلیلی وجود ندارد که شما تابع دل خود نباشید."

"کیفیت هدف نهایی است. گاهی افراد اصلاً به کیفیت زندگی خود توجهی ندارند."

"زندگی شما کارهای شماست. بهتر است بهترین کارها را ذخیره کنید."

"خلاقیت نه گفتن به هزاران کار دیگر است. به همان میزانی که از کرده‌ها لذت می‌برم از نکرده‌ها نیز ملتذذ هستم."■

◆ آنچه در ادامه می‌آید خلاصه اخبار مهم اقتصادی در سه‌ماه گذشته است که توسط مدیریت تحقیقات اقتصادی بانک خاورمیانه از منابع گوناگون گردآوری شده‌است.

اخبار اقتصادی ایران

چش ۴/۶ درصدی تولید ناخالص داخلی در بهار ۱۳۹۳(۵مهر)

بانک مرکزی ایران در یک گزارش رسمی، خروج رشد اقتصادی کشور از زیر صفر را پس از ۸ فصل اعلام کرد. براساس محاسبات مقدماتی اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی در فصل اول سال ۱۳۹۳ به ۴۸۰ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت‌به رقم مشابه سال ۱۳۹۲، ۴/۶ درصد رشد واقعی را نشان می‌دهد. این گزارش رشد اقتصادی بدون احتساب نفت در بهار سال جاری را نیز ۴/۴ درصد اعلام کرد.

تجارت خارجی در مرز ۵۰ میلیارد دلاری (۷مهر)

ارزش تجارت ایران با کشورهای خارجی در نیمه نخست سال جاری به ۴۹ میلیارد و ۶۹۰ میلیون دلار رسید که نسبت به سال گذشته افزایشی بیش از ۱۰میلیارد دلار را نشان می‌دهد. در این میان سهم صادرات ۲۳ میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلار و سهم واردات ۲۶ میلیارد و ۲۱ میلیون دلار اعلام شده است.

خیز صنعتی در آینه اعداد (۷مهر)

آمار اعلام شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت بیانگر آن است که در ۵ ماه منتهی‌به مرداد ماه سال جاری و از مجموع ۲۷ محصول منتخب صنعتی و معدنی بررسی شده، در مجموع ۱۹ محصول منتخب در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن با رشد تولید مواجه بوده و ۸محصول نیز افت تولید را تجربه کردند.

تغییر گرایش سرمایه‌گذاران (۸مهر)

آمار ۵ماهه اعلام‌شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت درخصوص صدور جواز تاسیس و پروانه‌های بهره‌برداری بیانگر تغییر گرایش سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری خرد به کلان است. براساس آمار مذکور، در ۵ ماه منتهی‌به مرداد ماه امسال اگرچه صدور جواز تاسیس نسبت‌به مدت مشابه سال قبل افتی ۹/۸ درصدی داشته، اما سرمایه‌گذاری پیش‌بینی‌شده در این بخش بارشد ۳۶/۷ درصدی همراه بوده است.

اعلام رقم نقدینگی (۱۴مهر)

مدیرکل اقتصادی بانک مرکزی از رسیدن حجم نقدینگی به ۶۴۰ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان در پایان مرداد و رشد ۳۰/۳ درصدی این شاخص نسبت به ماه مشابه سال قبل خبر داد و گفت: پایه پولی با ۴/۹ درصد کاهش به ۱۱۰ هزار میلیارد تومان و ضریب فزاینده با ۱۲/۴ درصد رشد به ۵/۸ واحد رسیده است.

تغییر مقصد وام بانکی (۱۴مهر)

تازه‌ترین آمارهایی که از عملکرد تسهیلات‌دهی بانک‌ها در ۵ ماه نخست سال جاری منتشر شده، بیانگر این است که در مقایسه با دوره‌های پیشین، تسهیلات پرداختی با تغییرات قابل ملاحظه‌ای همراه شده‌است. مطابق

این آمارها، حجم کل تسهیلات پرداختنی بانک‌ها در ۵ ماه نخست سال جاری در مقایسه با بازه‌های زمانی مشابه سال گذشته و دو سال قبل، به‌ترتیب حدود ۴۰ درصد و ۹۰ درصد افزایش یافته‌است. همچنین از کل تسهیلات پرداخت‌شده، نزدیک‌به ۳۲ درصد از آن سهم بخش "صنعت و معدن" شده‌است؛ حال آنکه سهم این بخش از تسهیلات پرداختی در ۵ ماه نخست سال گذشته ۲۹ درصد بود.

سیاست بانک مرکزی در حوزه اعتبارات (۱۶مهر)

دکتر ولی‌الله سیف رییس کل بانک مرکزی در نشست مشترک مجلس و دولت مهم‌ترین رویکرد بانک مرکزی در حوزه اعتباری را « افزایش توان تسهیلات‌دهی شبکه بانکی» به حدود ۲۸۰۰ هزار میلیاردریال در سال ۹۳ عنوان کرد و افزود این سیاست تاکنون بااستفاده از روش‌های مختلفی مثل «واگذاری شرکت‌ها»، «روش املاک و مستغلات» و «وصول مطالبات غیرجاری» اجرا شده است.

رشد ۳ درصدی اقتصاد در سال جاری (۲۰مهر)

رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در واشنگتن عنوان کرد که با وجود تحریم‌ها، رشد اقتصادی ایران ادامه می‌یابد و امسال شاهد رشد اقتصادی ۳درصدی و نرخ تورم ۱۷ درصدی خواهیم بود.

ورود تورم به هسته سخت (۱۶آبان)

گزارش بانک مرکزی حاکی است که نرخ تورم در مهرماه به ۱۹/۱ درصد رسیده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد نرخ تورم پس از گذشت سه سال به سطحی کمتر از ۲۰ درصد رسیده است. اما بررسی مسیر آتی تورم نشان می‌دهد، تداوم مسیر کاهشی فعلی برای تورم، با «سرعت کمتری» صورت خواهد گرفت. بر این اساس، کاهش تورم در ماه‌های گذشته به وسیله سیاست‌های انضباطی و رژیمی را می‌توان به گذر از «پوسته تورم» تشبیه کرد، اما با نزول تورم به زیر ۲۰ درصد، تورم در یک «هسته سخت» قرار می‌گیرد و برای گذر از این مرحله و حصول تورم تک‌رقمی، اتخاذ سیاست‌های ایجابی مانند «سیاست‌های مالی و پولی مناسب» و «سیاست‌های بهبود سمت عرضه» و «سیاست‌های بهبود کسب‌وکار» ضروری است.

شوک به استقلال بانک مرکزی (۱۱ آبان)

بنا به مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام رئیس کل بانک مرکزی باید با پیشنهاد وزیر اقتصاد، تصویب هیات دولت و حکم رئیس جمهور منصوب شود.

تغییر رفتار سپرده‌گذاران (۲۸ آبان)

بررسی کارنامه پولی و بانکی کشور در نیمه نخست سال جاری از «تغییر رفتار مالی سپرده‌گذاران و بانک‌ها» خبر می‌دهد. بر اساس آمار منتشرشده بانک مرکزی، رویکرد سپرده‌گذاران و بانک‌ها پس از تغییر در شاخص‌های مهم اقتصادی از جمله «کاهش نرخ تورم» و «افزایش نرخ واقعی سود بانکی» تغییر کرده و اعتماد مردم به سپرده‌گذاری افزایش یافته است. برای این تغییر می‌توان سه شاهد بیان کرد. شاهد نخست کاهش سهم «سپرده‌های دیداری و جاری» و تغییر آن به سپرده‌های «غیردیداری و بلندمدت» است. بر اساس آمار از شهریور ۱۳۹۲ تا شهریور ۱۳۹۳، نسبت سپرده‌های دیداری به

کل سپرده‌ها از ۱۷ درصد به ۱۴ درصد کاهش و سهم سپرده‌های غیردیداری از ۸۳ به ۸۶ درصد رسیده است. شاهد دوم رشد سریع تر سپرده‌گیری نسبت به رشد حجم نقدینگی است. بر این اساس، در نیم‌سال نخست سال جاری ۹/۹ درصد به نقدینگی افزوده شده در حالی که طی همین مدت سپرده‌گیری بانک‌ها ۱۱/۳ درصد رشد کرده است. شاهد سوم نیز رشد سالانه تسهیلات‌دهی بانک‌های غیردولتی (از محل افزایش سپرده‌گیری) از ۲۳ درصد در شهریور ۹۲ به ۲۸/۷ درصد در شهریور ۱۳۹۳ بوده است.

ارز در بودجه ۹۴ (۲۹ آبان)

رئیس کل بانک مرکزی نرخ ۲۸۵۰۰ ریالی را برای دلار در بودجه سال ۹۴ پیش‌بینی کرد. این در حالیست که وزیر اقتصاد اعلام کرده نرخ ارز در بودجه ۹۴ باافزایشی مواجه نخواهد شد و همان ۲۶۵۰۰ ریال سال قبل باقی می‌ماند.

رییس جمهور بودجه سال ۹۴ را تقدیم مجلس کرد (۱۶ آذر)

رییس جمهور بودجه ۸۳۷ هزار میلیارد تومانی کل کشور را تقدیم مجلس شورای اسلامی کرد. قیمت هر بشکه نفت در بودجه سال ۱۳۹۴، ۷۲ دلار منظور شده است. آخرین قیمت نفت برنت دریای شمال پیش از انتشار مجله آفتاب خاورمیانه در تاریخ ۱۵ دی‌ماه ۱۳۹۳برابر با ۵۵ دلار بوده است.

اخبار اقتصادی جهان

سقوط آزاد طلای جهانی (۱۰ آبان)

بیابنی پایانی نشست دو روزه کمیته بازار آزاد فدرال رزرو ارزش طلا را به کم‌ترین سطح در ۴ سال گذشته سقوط داد.

سقوط نفت با سیگنال اوپک (۸ آذر)

به دنبال عدم تصمیم‌گیری اوپک در خصوص کاهش سطح تولید، قیمت نفت امروز به ۶۸ دلار در هر بشکه رسید که پایین‌ترین قیمت در چهار سال اخیر است.

فدرال رزرو نرخ بهره را در آمریکا افزایش نداد (۳۰ آذر)

در حالی که پیش‌تر پیش‌بینی می‌شد فدرال رزرو نرخ بهره را در آمریکا افزایش دهد، اما به دلیل نبود نشانه‌هایی مبنی بر رشد اقتصادی و اشتغال در این کشور، فدرال رزرو تصمیم گرفت همچنان نرخ بهره را افزایش ندهد.

اقتصاد ژاپن وارد رکود می‌شود (۲۶ آذر)

ژاپن، یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان، با ثبت دومین دوره سه ماهه با رشد منفی، وارد رکود شد.

نرخ بیکاری آمریکا به ۵/۸ درصد رسید (۱۷ آذر)

وزارت کار آمریکا آمار و ارقام مربوط به نرخ بیکاری و اشتغال‌زایی در ماه اکتبر سال جاری را منتشر کرد که با کاهش یک دهم درصدی به ۵/۸ درصد رسیده است. نرخ بیکاری در ماه سپتامبر جاری در حوزه یورو از سوی کارشناس اروپایی معادل ۱۱/۵ درصد ارزیابی شد. ■

آب نباید آب برود در نزدیکی بی‌آبی

در ابتدا قصد داشتیم در مورد بحران آب در کشور مطلبی بنویسیم و عمق این بحران را دوباره برای خود و خوانندگان نمایان کنیم.

ولی با توجه به اینکه عمق بحران آب به‌حدی است که هیچ توضیحی نمی‌تواند گویاتر از رویت انتهای سده‌های اطراف تهران باشد تصمیم گرفتیم دلایل بروز کم‌آبی و بالطبع خشکسالی و تبعات متعدد آن را بیان کنیم تا برای همه روشن باشد که راه‌های خروج از این بحران از کجا می‌گذرد.آیا با ۲۵ درصد صرفه جویی می‌توانیم از بحران عبور کنیم؟

نکات کلیدی

۱. کشور ما ایران وارد دوره خشکسالی شده است. باید خیلی به‌فکر باشیم تا خدای ناکرده تمام کشور به بیابان تبدیل نشود.
۲. سرعت تبخیرآب در ایران ۴ برابر میانگین جهانی است و هم‌زمان مصرف آب نزدیک‌به ۳ برابر میانگین جهانی است. بسا این حال و بسا توجه‌به این‌که این آمارها بارها اعلام شده، با این حال چرا باعث نشده تا الگوی مصرف اصلاح شود؟
۳. سوء مدیریت و سیاست‌گذاری‌های نادرست و برنامه‌ریزی‌های غیر کارشناسی و مصرف شدید بی‌رویه از دلایل اصلی امتداد بحران آب برشمرده می‌شود و در عین حال نبود درکی جامع از مسئولیت‌های اجتماعی و پیش‌زمینه‌های جامعه مدنی، برای داشتن برنامه‌ریزی باید چه کرد؟

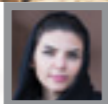
۴. تحقیقات نشان داده که انسان از دو راه به نابودی منابع آب همت می‌گمارد! اول از طریق نابود کردن جنگل‌ها و از بین بردن پوشش‌های گیاهی و دوم به خاطر برداشت‌های بی‌رویه و آلوده کردن منابع آبی که در هر مورد جمعیت مانند کورتون عمل کرده اثر عامل را تشدید می‌کند. برای جلوگیری از این موارد چه قوانین و جرایمی در نظر گرفته شده‌اند؟

۵. جمعیت ایران در سال ۱۳۰۵ بالغ بر ۱۰ میلیون نفر بوده و اینک نزدیک‌به ۸۰ میلیون نفر است. در حالی‌که میزان سرانه منابع تجدیدپذیر آبی ۱۳۰۰۰ متر مکعب بوده و اکنون به ۱۴۰۰ متر مکعب نزول کرده است. آیا باید جمعیت را کاهش داد یا راه دیگری پیدا کرد؟

۶. کشور ما در وضعیتی است که حتی مدیریت فوق‌بهینه مصارف آبی نیز شاید نتوانسد بحران آب را به شکل مطلوبی سامان دهد. چاره چیست؟

عوارض کم آبی و بی آبی شدیداً ناگوار است.

۱. بحران آب سبب نابودی مزارع، کاهش تولیدات کشاورزی، افزایش قیمت مواد خوراکی، افزایش واردات،

لاله ولی‌پور|دستیار مدیر عامل بانک خاورمیانه

◆ در ابتدا قصد داشتیم در مورد بحران آب در کشور مطلبی بنویسیم و عمق این بحران را دوباره برای خود و خوانندگان نمایان کنیم.

ولی با توجه به اینکه عمق بحران آب به‌حدی است که هیچ توضیحی نمی‌تواند گویاتر از رویت انتهای سده‌های اطراف تهران باشد تصمیم گرفتیم دلایل بروز کم‌آبی و بالطبع خشکسالی و تبعات متعدد آن را بیان کنیم تا برای همه روشن باشد که راه‌های خروج از این بحران از کجا می‌گذرد.آیا با ۲۵ درصد صرفه جویی می‌توانیم از بحران عبور کنیم؟

نکات کلیدی

افزایش کسری بودجه و افزایش بیکاری می‌شود.
۲. برای مثال کشور ما در برخی سال‌ها در تولید گندم خودکفا می‌شود و در برخی سال‌ها از بزرگ‌ترین واردکنندگان این کالای استراتژیک است. در سال ۱۳۸۷ ایران ۵ میلیون تن گندم به ارزش بیش از ۱ میلیارد دلار از ۱۵ کشور جهان وارد کرد در حالی‌که در سال‌های بعدی با بهبود اوضاع آب تولید ما جایگزین واردات شد. زمانی‌که مجبور شویم بودجه کشور را صرف تهیه کالای استراتژیک کنیم، هزاران فرصت ایجاد شغل تازه از دست می‌رود و بودجه‌های تحقیقاتی شدیداً ا می‌رود. این به معنای کاهش رشد اقتصادی و بروز ناهنجاری‌های اجتماعی است. نبود آب، نبود زندگی است، مثل اتمام منابع نفتی نیست.

۳. خشک شدن رودهای پرآب و تغییر اکو سیستم‌های مختلف و تخریب محل زندگی گونه‌های جانوری به مانند این است که عده‌ای جانور بیابند و خانه‌های ما را تخریب کنند و بعد هم همان جا بمانند و به ما بخندند.

۴. رود کارون که پرآب‌ترین رود ایران است و امکان کشتیرانی در آن وجود دارد به سبب سدهای متعددی که بر روی آن احداث شده در آستانه خشک شدن قرار دارد. این سدها برای تامین آب مردمان و کشاورزی آن مناطق احداث شده است ولی مصارف بی‌رویه موجب بروز اشکالات عمده در اکوسیستم‌های این مناطق شده است. برخی از سدها بدون کمترین کار کارشناسی احداث شده‌اند.

نتیجه گیری و راه حل‌ها

۱. آگاهی نسبت به کم‌آبی و بروز خشکسالی و تشنگی ملی حاصل شده است و وقت عمل است. همانطور که آگاهی در مورد آلودگی هوا وجود دارد. همانگونه که آگاهی پیرامون آمار تلفات وحشتناک رانندگی وجود دارد. همانطور که آگاهی در مورد از بین رفتن جنگل‌ها و مراتع وجود دارد. همانگونه که درکی نسبت‌به تخریب گونه‌های مختلف جانوری وجود دارد.
۲. اقدام فوری کمترین کاری است که می‌توانیم بکنیم.

با باید منتظر تدوین برنامه و ایجاد بسته و نظرخواهی

از کارشناسان باشیم که شاید دیگر نوشدارو بعد از مرگ سهراب باشد. با باید خودمان را ارزیابی کنیم. مصارف خود را بررسی کنیم. ببینیم در طول روز چه میزان آب برای کارهای مختلف مصرف می‌کنیم؟ صنایع میزان آب مصرفی خود را اعلام کنند. مدیران به‌فکر آب باشند همانطور که دغدغه سود بیشتر را دارند. خطر جدیست و اگر آب نباشد هیچ سودی تشنگی را برطرف نمی‌کند.

۳. هیچ‌وقت برای تغییر مسیر غلط به سمت صحیح دیر نیست. طبیعت توبه ما را می‌پذیرد. زاینده‌رود و کارون می‌توانند خشک نباشند.

۴. مشترکان پرمصرف باید با جرایمی روبه‌رو شوند که متنبه شده و برای مصرف صحیح تشویق شوند.

۵. هزینه مصرف آب شدیداً افزایش یابد.

۶. آب شرب و آب سایر مصارف جدا شوند.

۷. مردم از آب معدنی برای شرب استفاده کنند.

۸. سیستم‌های لوله‌کشی بازسازی و نوسازی شوند.

۹. سرمایه‌گذاری کلان در این بخش مورد نیاز است که دولت باید تامین کند.

۱۰. بانک‌ها اگر می‌توانند به طرح‌های این چنینی تسهیلات کم‌بهره اعطا کنند.

۱۱. برای جمع‌آوری بارش‌های جوی، برنامه‌ریزی عملی صورت گیرد.

۱۲. آموزش‌های لازم در مورد حفاظت از محیط‌زیست از مهدکودک در اختیار کودکان قرار گیرد و هم‌زمان در همه مقاطع تحصیلی جز موارد مهم درسی منظور شود.

۱۳. سرمایه‌گذاری گسترده در زیربناهای ذخیره‌سازی منابع انجام شود.

۱۴. مردم به مصرف قانع شوند.

۱۵. مصارف عمومی دقیقاً رصد شوند.

۱۶. ائتلاف در جریان انتقال به حداقل برسد.

۱۷. در برخی مناطق برای کاهش فشار جمعیت، جاه‌جایی جمعیت صورت گیرد. ■

◆ استفاده از ابزارهای پرداخت الکترونیکی در کشور ما همانند انواع فناوری‌های دیگر با فاصله چندین ساله از کشورهای پیشرفته ممکن شد و در دهه ۷۰ حرکتی آرام داشت اما در اوایل دهه ۸۰ زیرساخت‌ها و سرویس‌های آن توسعه پیدا کرد به‌گونه‌ای که در نیمه دوم دهه هشتاد هم‌زمان با تمایل بیش از پیش کاربران برای استفاده از این ابزارها، گرفتار نوعی هرج و مرج در فضای کسب و کار نیز شد؛ سرعت در گسترش و تنوع خدمات ارائه شده در عین کندی نهادهای ناظر در تدوین مقررات و انیسن نامه‌های مرتبط با این حوزه، فعالان این عرصه را دچار سردرگمی‌های بسیاری کرد که نتایج آن سال‌ها بعد گریبان همگان را گرفت.

از سویی بانک‌ها با سرمایه‌گذاری کلان، فاصله عمیق تکنیکی را که در دهه ۶۰ ایجاد شده بود، جبران کرده و با زیرساخت‌هایی که ایجاد شد، خدمات مبتنی بر بانکداری الکترونیک سرعت شتابانی گرفت. می‌توان گفت بانک مرکزی به‌عنوان رگولاتور طراح و مشوق اصلی این

اهداء جایزه این اوج را کامل می‌کرد. یعنی پذیرنده از کارت استفاده کند، هزینه که نمی‌دهد بلکه تشویق هم می‌شود. تشویق به خرید بدون پرداخت کارمزد. خرید بدون پرداخت مالیات. بانک کار بانکی را رها کرده و برای اینکه مثلا به منابع خودش عمق بدهد، وارد کارهای خرد شده و در این کارهای خرد از قدرت استفاده کرده است که مردم فقط از کارت استفاده کنند و پذیرنده‌ها از دستگاه کارخوان.

اگر در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۶ از کارت استفاده نمی‌شد به این دلیل نبود که کارت مشکل داشت، بلکه به این دلیل بود که تراکنش به‌صورت کامل نمی‌توانست انجام شود. بالای ۵۰ درصد تراکنش‌های نقاط دور اصلا به مقصد نمی‌رسیدند.

شکل‌گیری شاپرک از بطن یک نیاز واقعی بود. بهم ریختگی بازار پرداخت الکترونیک، رقابت‌های ناسالم، نبود سازوکارهای نظارتی - حاکمیتی و... ضرورت حضور شاپرک را بیشتر نشان می‌داد.

حرکت بود که مقررات لازم را تدوین کرد. از طرف دیگر بانک‌ها نیز با استفاده از منابع مالی خود و همچنین به‌کارگیری ظرفیتی که ابزارهای مبتنی بر ICT در اختیارشان گذاشته بود، نهایت استفاده را کرده و به خدمات بانکی خود عمق بخشیدند.

مقررات ناظر بر شرکت‌های عرضه کننده خدمات پرداخت توسط بانک مرکزی در سال ۱۳۸۳ تدوین و ابلاغ شد و بر اساس آن، شرکت‌ها با استفاده از امکان اتصال به یک بانک و اخذ مجوز توانستند خدمات مبتنی بر کارت را به فروشگاه‌ها ببرند.

در ۱۰ سال گذشته، بانک‌ها نقش کلیدی در ارائه خدماتی فراتر از حساب باز کردن به مردم ارائه داده‌اند که امورات آنان را تسهیل کند. اما جنس این کار بانکی نیست. خدمتی است که از زیرساخت‌های بانکی، و ابزارهای الکترونیکی موجود در بانک استفاده می‌کند ولی از جنس کار بانکی نبود و همین باعث شد که بانک‌ها با استفاده از منابع مالی در اختیار، خدمتی به‌نام واریز آنی به مشتریان ارائه دهند که این کار مشکلاتی را ایجاد کرد.

این موضوع که علاوه بر ارائه خدمت، کارمزدی دریافت نشود و بدتر از آن، قیل از انتقال واقعی پول، پول را به پذیرنده پرداخت کنیم، اوج این مشکلات بود. از طرفی

شاپرک؛ شکل‌گیری از قلب یک نیاز

لیلا عابدی | روزنامه‌نگار

طبق محاسبات اداره نظام‌های پرداخت هم‌اکنون پانزده‌هزار نفر به‌طور مستقیم و ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر به‌طور غیرمستقیم در زمینه فعالیت شرکت‌های خدمات پرداخت الکترونیک بانکی فعال هستند و در مجموع این

صنعت، یک صنعت ۵۰ هزار نفری است. متوسط هزینه پرداخت حقوق هر یک از فعالان مستقیم این صنعت سالانه ۳۰ میلیون تومان است، که

سالانه ۴۵۰ میلیارد تومان هزینه در بر دارد. علاوه بر این عمر مفید پایانه‌های فروش ۵ سال است. با در نظر گرفتن قیمت هر یک از پایانه‌ها که به‌طور متوسط ۵۰۰ هزار تومان است در شبکه‌ای با وجود سه میلیون و ۲۰۰ هزار دستگاه EFTPOS، ۱۶۰۰ میلیارد تومان هزینه و سرمایه‌گذاری انجام گرفته است و سالانه ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیارد تومان نیز هزینه نصب پایانه‌ها می‌باشد.

از طرفی بانک‌ها برای پشتیبانی از اطلاعات مشتریان باید یک دیتا سنتر اصلی و یک دیتا سنتر پشتیبانی آنلاین داشته باشند که راه‌اندازی این دو مرکز نزدیک به ۲۰۰ میلیارد تومان هزینه دارد. هزینه نگهداری از این مراکز نیز سالانه در حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد هزینه راه‌اندازی آن‌ها می‌باشد. هر سال ۲۰ درصد، هزینه استهلاک دستگاه‌هاست و بر این اساس شرکت‌های خدمات پرداخت الکترونیک باید ۴۰ تا ۵۰ میلیارد تومان، هزینه جایگزینی کنند.

باید گفت بانک‌ها مبالغ قابل توجهی را بابت زیر ساخت‌های بانکداری الکترونیک پرداخت کرده‌اند و اگر این هزینه‌ها نیز به خود بانک‌ها تحمیل شود، بانک‌ها نمی‌توانند خدماتی را که مورد نیاز مشتری است ارائه کنند و از طرفی نوعی اجحاف در حق سپرده‌گذاران و سهام‌داران موسسات پولی و بانکی صورت خواهد گرفت.

منافع اشاعه فرهنگ پرداخت الکترونیک:

یکی از مهم‌ترین هدف‌ها در توسعه صنعت پرداخت الکترونیکی، کاهش و در حالت مطلوب حذف الزام و اجبار افراد برای مراجعه به شعبه بانک‌ها برای دریافت خدمات بانکی از طریق طراحی سایت، موبایل بانک و... است. از این طریق از اتلاف وقت و انرژی مشتریان و کارکنان شعبه بانک‌ها جلوگیری می‌شود و کارایی، کیفیت و سرعت خدمات به‌نحو مطلوبی بالا می‌رود.

توسعه سیستم‌های پرداخت الکترونیکی برای بانک مرکزی نیز ارزش افزوده به همراه خواهد داشت، چرا که باعث کاهش هزینه‌های مربوط به چاپ و نشر و طراحی برای اسکناس می‌شود. به عنوان مثال، در کشور سالانه ۷۰۰ میلیون اسکناس فرسوده نابود می‌شود. حذف درصدی از این هزینه‌ها می‌تواند به اقتصاد کشور کمک کند. ■

رابطه علیت بین پول و تورم

محمد کوثری

کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی بانک خاور میانه

◆ ارتباط بین افزایش عرضه پول با تورم قیمت‌ها موضوعی پذیرفته‌شده برای فعالین اقتصادی به‌شمار می‌رود، و هرگاه افزایش قابل ملاحظه‌ای در عرضه‌ی پول ایجاد شود، انتظار عمومی بر آن است که افزایش سطح عمومی قیمت‌ها را به دنبال داشته باشد. از منظر علم اقتصاد نیز متغیرهای کلان پولی از جمله حجم پول، معمولاً یکی از عوامل اصلی در توجیه و توضیح فرآیند ایجاد تورم به‌حساب می‌آیند. اما آیا رابطه بین پول و تورم همیشه یک‌طرفه است یا اینکه تورم قیمت‌ها نیز می‌تواند حجم پول را تحت تأثیر قرار دهد؟

در ایسن رابطه نظریات متفاوتی در بین مکاتب اقتصادی وجود دارد. بر اساس نظریه مکتب پولی، تغییر در حجم پول، علت تغییر قیمت‌ها است، یعنی تورم یک پدیده‌ی پولی بوده و افزایش در حجم پول است که موجب بروز تورم می‌شود. علاوه بر این، تورم معلول افزایش حجم پول است و نه علت آن، بنابراین مبارزه با تورم بدون کاهش حجم پول و نقدینگی، به‌مثابه مبارزه با معلول بوده و مؤثر نخواهد بود. اما به‌اعتقاد برخی دیگر از مکاتب اقتصادی، اگرچه بین پول و تورم همبستگی مثبت وجود دارد ولی اینکه در یک مورد خاص کدام علت و کدام معلول است و آیا این تعامل دو سویه است یا خیر، بدون بررسی شرایط اقتصادی قابل تشخیص نیست. بسیاری از اقتصاددانان معتقدند که تورم ناشی از عواملی مانند عدم تعادل در بودجه دولت و تجارت خارجی بوده و عرضه پول تحت تأثیر شرایط تورمی تغییر می‌کند، یعنی عرضه‌ی پول به‌طور درون‌زا تعیین شده و شرایط تورمی جامعه بر آن تأثیرگذار است.

آمار متغیرهای پولی و روند تورم در اقتصادهای مختلف نیز نظریه مکتب پولی را کمتر نزدیک به واقعیت می‌دانند. پژوهش‌ها حاکی از آن است که کشورهای با ساختار اقتصادی ضعیف و ناطمینانی بالا، اغلب جریان علیت از تورم به حجم پول را تجربه می‌کنند اما در کشورهای توسعه‌یافته با ساختار اقتصادی رقابتی و باثبات، به طور عمده جهت علیت از پول به سمت تورم است، اگر چه در همین کشورها نیز به‌هنگام بروز برخی تکانه‌های اقتصادی، می‌تواند جریان معکوس (از تورم به پول) فعال شود.

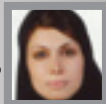

برای مثال در شرایطی که اقتصاد در رونق و تقاضای مؤثر بالا باشد، قیمت‌ها رو به افزایش و وضعیت بنگاه‌ها رو به‌بهبود می‌رود. در این شرایط تقاضا برای وام بالا رفته و بانک مرکزی نیز معمولاً اعتبار بیشتری به بانک‌ها تخصیص داده و از این طریق پایه پولی را افزایش می‌دهد. به‌این‌ترتیب در واکنش به افزایش تقاضای پولی که از طریق تورم ایجاد شده، عرضه پول بالا رفته است. از طرف دیگر تورم موجب بالا رفتن هزینه‌های جاری و عمرانی دولت شده و عمدتاً کسری بودجه را به همراه دارد. کسری بودجه دولت به‌طور کلی از دو طریق فروش اوراق قرضه به مردم و یا به بانک مرکزی تأمین می‌شود. در این حالت اگر دولت برای جبران کسری بودجه به استقراض مستقیم از بانک مرکزی روی آورد (که ساده‌تر و سریع‌تر است)، بدهی دولت به بانک مرکزی افزایش یافته و به‌طور مستقیم پایه پولی را بالا می‌برد. لذا با این مکانیزم، تورم موجب افزایش پایه پولی و حجم نقدینگی می‌شود.

در اقتصاد ایران در دهه اخیر نیز، انبساط پولی معلول استقراض دولت از بانک مرکزی برای جبران عدم توازن بودجه بوده است و در حالی‌که بانک مرکزی از استقلال کافی برخوردار نبوده، فعالیت‌های مالی دولت عرضه‌ی پول را متأثر ساخته و بانک مرکزی کنترلی بر آن نداشته است. در چنین شرایطی استقراض دولت از بانک مرکزی یکی از منابع عمده افزایش پایه پولی محسوب شده و لذا جریان معکوس از تورم به پول برقرار می‌شود.

بنابراین جریان علیت به‌طور مطلق، یک طرفه و از طرف پول به سمت تورم نیست بلکه تورم و پول در تعامل دوسویه بسا هم قرار دارند. افزایش عرضه پول اغلب منجر به بروز تورم می‌شود، ولی خود تورم نیز می‌تواند از جمله عوامل افزایش عرضه‌ی پول باشد. ■

دوراهی های اخلاقی در سازمان

شبنم طاهریان
کارشناس مدیریت سرمایه انسانی بانک خاورمیانه

دوراهی های اخلاقی

وضعیت‌هایی هستند که افراد را مجبور می‌کنند درباره راهکارهایی تصمیم بگیرند که نفع بالقوه شخصی یا سازمانی یا هر دو را در بر دارند و ممکن است بالقوه غیر اخلاقی باشند؛ موقعیت‌هایی که در خصوص آنها اقداماتی باید صورت بگیرد، اما اتفاق نظر روشنی در باره صواب یا ناصواب بودن آنها وجود ندارد و مسئولیت برعهده فرد است که انتخاب‌های خوبی داشته باشد.

استدلال عقلانی برای رفتار غیر اخلاقی

چرا آدم‌هایی که معمولاً اهل تعقل هستند، ممکن است به اعمال غیر اخلاقی دست بزنند؟ حداقل چهار نوع استدلال عقلانی معمول برای توجیه چنین اعمال نادرستی ممکن است به کار رود.

عوامل موثر بر اخلاقیات مدیریتی

روبرو شدن با دو راهی‌های اخلاقی، در فضای امن یک کتاب درسی یا یک کلاس درس دانشگاهی، تقریباً آسان است. در عمل، یک مدیر برای انتخاب راه کارهای اخلاقی در وضعیت‌هایی که فشار ممکن است متقابل و زیاد باشد، با چالش روبرو می‌شود. آگاهی از عوامل موثر در اخلاق مدیریتی، ممکن است به شما در پرداختن به این چالش‌ها در آینده، کمک کند. شکل زیر این تأثیرات را نشان می‌دهد که از مدیر، سازمان، و محیط ناشی می‌شود.

این کار واقعاً غیر قانونی نیست! این یک توجیه اشتباه برای وضعیت‌هایی است که قانون شمولیت و صراحت لازم را ندارد. پس ارتکاب به عمل لزوماً غیر قانونی نیست ولی ممکن است غیر اخلاقی باشد. هنگامی که با این وضعیت‌های "مشکوک" یا در حد "مرز" سر و کار دارید، پاسخ کاملاً ساده است: زمانی که در تصمیم‌گیری یا در مورد انجام کاری تردید دارید، آن را انجام ندهید.

این به نفع همه است! این پاسخ ناشی از این باور است که چون شخصی از رفتاری سود می‌برد، این رفتار بیشترین نفع را برای فرد یا سازمان نیز در بر دارد. غلبه بر این نحوه توجیه عقلانی، تا حدی بستگی دارد به توانایی نگریستن به وری نتایج کوتاه مدت آثار و به طور کلی نگاه کردن به راه و روش به‌دست آوردن نتایج، قطع نظر از خود نتایج.

هرگز کسی از آن اطلاع پیدا نمی‌کند! افراد به‌غلط باور دارند که یک رفتار سوال برانگیز واقعاً مصون می‌ماند و هرگز کشف یا علنی نمی‌شود. معنای این استدلال این است که هیچ جرمی تا زمانی که مشکوف نشود واقعاً صورت نگرفته است. فقدان حساب پس‌دهی، فشارهای غیرواقعی برای انجام کار و رئیسی که ترجیح می‌دهد اطلاع نیابد، همه می‌توانند این طرز فکر را القاء و تقویت کنند. در این مورد بهترین بازدارنده این است که کاری بکنیم تا همه بدانند که عمل خلاف مجازات دارد و هر وقت که کار خلاف کشف شد مجازات را اعمال کنیم.

سازمان از ما حمایت می‌کند! این یک برداشت نادرست از وفاداری است. کارمند در احساس تعهد به سازمان اسیر شده و باور دارد که منافع سازمان بالاتر از همه چیز است. او اعتقاد دارد که در ازای این وفاداری، مدیران عالی رفتار او را می‌پذیرند و نمی‌گذارند لطمه‌ای به او بخورد. اما وفاداری به سازمان یک عذر قابل قبول برای عمل خلاف نیست. مدیر باید خود سرمشق باشد و به وضوح و عملاً به همه بیاموزد که وفاداری سازمانی نباید بالاتر از قانون و اخلاق اجتماعی قرار بگیرد.

اخلاق مدیریتی به وسیله تجارب شخصی و سابقه مدیر، تحت تأثیر قرار می‌گیرد. نفوذ خانواده، ارزش‌های مذهبی، ضوابط و نیازهای شخصی (شامل نیازهای مالی و غیره) در تعیین رفتار اخلاقی مدیر در هر موقعیت تأثیر خواهد کرد.

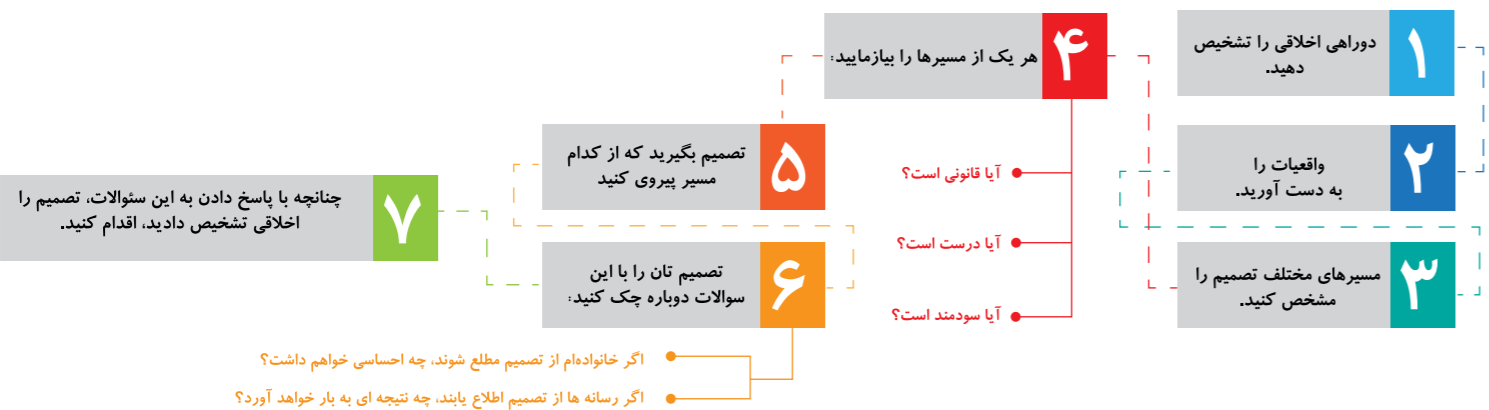
سازمان، عامل موثر دیگری در اخلاق مدیریت است. ما قبلاً اشاره کردیم که سرپرست مستقیم کارمند، می‌تواند تأثیر مهمی بر رفتار او داشته‌باشد. آنچه که سرپرست درخواست می‌کند و به چه عملی پاداش داده می‌شود یا مستوجب تنبیه است، مطمئناً می‌تواند بر اقدامات و تصمیمات فرد اثر بگذارد.

انتظارات و اقدامات تقویت‌کننده که به‌وسیله هم‌قطاران و گروه‌ها اعمال می‌شود، احتمالاً تأثیر مشابهی دارند. البته، بیانیه‌های خط مشی و مقررات مدون، به‌طور کلی در ایجاد یک جو اخلاقی برای سازمان حائز اهمیت بسیار هستند.

حفظ ضوابط اخلاقی در سطح بالا

سازمان‌های متری از طرق مختلفی برای حفظ ضوابط اخلاقی در محیط کار، حمایت می‌کنند. بعضی از تلاش‌ها در این زمینه عبارتند از آموزش اخلاقیات، حمایت از افشاء کنندگان، حمایت مدیریت عالی، نظام‌نامه رسمی اخلاقی، و فرهنگ اخلاقی قوی.

چک لیست برای تصمیم‌گیری‌های اخلاقی

برگرفته از فصل چهارم کتاب "مدیریت رفتار سازمانی در عصر جهانی شدن" تألیف دکتر مهدی ایران نژاد پاریزی

همایش سیاست‌های پولی و چالش‌های بانکداری برگزار شد

جناب آقای دکتر ولی‌الله سیف رییس کل بانک مرکزی نیز سخنرانی کردند.
در این همایش مدیرعامل بانک خاورمیانه به عنوان یک صاحب‌نظر خیره بانکی راه خروج کشور از رکود را تکیه بر سیاست‌های استقراری برای رونق به تولید کشور عنوان کردند.
ایشان خاطر نشان کردند: معمولا در هر کشوری که سیاست‌های انضباطی اتخاذ می‌شود رکود پیش می‌آید. اکنون هم ما در شرایط رکود هستیم و شرکت‌های مالی ما از نقدینگی می‌نالند. اما راه کمک به بخش تولید مملکت از بازار سرمایه است. تا به حال در سیستم بانکی تمرکز کرده‌ایم، بنابراین اگر بتوانیم ابزار استقراری را

چهارمین همایش سیاست‌های پولی و چالش‌های بانکداری و تولید با محور تنگناهای تامین مالی تولید در روزهای ۸ و ۹ دی‌ماه ۱۳۹۳ در موسسه آموزش عالی بانکداری برگزار شد. در این همایش ۲ روزه، جناب آقای دکتر پرویز عقیلی کرمانی، مدیرعامل بانک خاورمیانه به عنوان سخنران اصلی به بیان دیدگاه‌های خود پرداخت. آقایان دکتر اکبر کیمیجانی، دکتر موسی غنی‌نژاد، دکتر مسعود نیلی، دکتر محمدمهدی بهکیش و دکتر محمدمهدی مهدویان از دیگر سخنرانان این همایش بودند. این همایش به همت مرکز همایش‌های روزنامه دنیای اقتصاد برگزار شد. در روز اول این مراسم

جا بیندازیم می‌توان فشار را از بانک مرکزی و سیستم بانکی کم کرد و در عین حال اگر بتوانیم از ابزارهای استقراری استفاده کنیم به منابع تولید کشور کمک خواهد شد.
مدیرعامل بانک خاورمیانه همچنین با اشاره به استفاده از سیستم استقراری در جهان ادامه دادند: در سال ۲۰۱۱ در جهان استفاده از اوراق استقراری تقریبا سه تا چهار برابر ابزار مالکیتی بوده است.
دکتر عقیلی با مناسب خواندن سرعت گردش نقدینگی کشور ادامه دادند: براساس آمار سال ۲۰۱۱ و مقایسه وضعیت کشور ما با کشورهای دیگر می‌توان سرعت گردش نقدینگی کشور را مناسب ارزیابی کرد که ۱/۵۷ درصد بوده است. این رقم، رقم خوبی است که ما می‌توانیم با استفاده از سیاست‌های مناسب بازار تولید را رونق بخشیم.

ایشان در ادامه با پیشنهاد اختصاص یارانه به بخش تولید این گونه مطرح کردند: ما باید به این بخش‌ها یارانه بدهیم، اما بانک مرکزی مسلمانمی‌تواند این کار را انجام دهد. ما می‌توانیم با ابزار استقراری تسهیلاتی را به نرخ کم به آن‌ها بدهیم تا بتوانند با افزایش تولید مالیات بپردازند که با توجه به حجم شرکت‌ها می‌تواند بین ۳۰ تا ۵۰ درصد باشد و اگر این شرکت‌ها اظهارنامه مالیاتی شفافی داشته باشند می‌توان این سیاست را اجرایی کرد.

حضور مدیرعامل بانک خاورمیانه در جلسه هم‌اندیشی با معاون اول رییس جمهور

جلسه هم‌اندیشی معاون اول رییس جمهور با مدیران عامل بانک‌ها روز سه‌شنبه ۲۵ آذرماه ۱۳۹۳ در نهاد ریاست جمهوری برگزار شد. در این جلسه جناب آقای دکتر پرویز عقیلی کرمانی مدیرعامل بانک خاورمیانه نیز حضور داشتند. جناب آقای جهانگیری ضمن پراهمیت خواندن نقش بانک‌ها، توصیه‌هایی برای بهبود عملکرد بانک‌ها خصوصا مطالبات معوق ارائه کردند. در این جلسه ۱۰ نفر از مدیران عامل بانک‌ها نیز به بیان دیدگاه‌های خود پرداختند.

مرکز ارتباط با مشتریان بانک خاورمیانه در خدمت شماست

مرکز ارتباط با مشتریان بانک خاورمیانه آماده دریافت، پاسخ‌گویی و رفع ابهامات و مشکلات مشتریان گرامی است. شما می‌توانید با شماره تلفن ۸۸۷۲۶۶۹۰ تماس حاصل فرمایید.

تغییر در پایگاه اینترنتی بانک خاورمیانه

برای بهبود عملکرد و افزایش کیفیت خدمات بانکداری الکترونیکی و ایجاد بستری گسترده برای ارتباط با ذی‌نفعان، ساختار پایگاه اینترنتی بانک خاورمیانه تغییر داده شد. بانک خاورمیانه آماده دریافت دیدگاه‌های شما برای بهبود و توسعه خدمات مبتنی بر فضای مجازی است.
www.middleeastbank.ir

بانک خاورمیانه علاوه بر ارائه تمامی خدمات یک بانک تجاری، سایر خدمات حوزه بازار پول و سرمایه را به صورت مستقیم و یا از طریق ایجاد شرکت‌های زیر مجموعه یا وابسته با رعایت مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار فراهم نموده است.

● شرکت تامین سرمایه کاردان

تهران، بلوار نلسون ماندلا، خیابان رحیمی، پلاک ۴، واحد ۲۰۳ - ۲۶۲۰۲۲۰۹ - ۲۶۲۰۲۲۴۷ - www.kardan.ir

● شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

تهران، خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان ۵۱، پلاک ۵، طبقه ۲ - ۸۸۱۷۳۸۴۷ - ۸۸۱۷۱۸۶۹ - www.mebbco.com

● شرکت بیمه زندگی خاورمیانه (در شرف تاسیس)

تهران، خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، پلاک ۲ - ۸۸۷۲۴۵۴۱ - ۴۲۱۷۸۷۱۰ - www.middleeastbank.ir

● شرکت صرافی

تهران، سعادت‌آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید حسن طهرانی مقدم، نبش کوچه هفتم ۲۲۳۸۲۹۳۸

● شرکت فن آوری اطلاعات داده پردازان سیمای آفتاب

تهران، خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان ۵۱، پلاک ۵، طبقه ۳ - ۸۸۵۱۶۱۴۲ - www.dsa.co.ir

شعب بانک خاورمیانه

تهران	آفتاب	۱۰۰۱	میدان ونک، خیابان شهید محمدباقر خدای، تقاطع خیابان آفتاب	۸۸۶۲۳۷۵۰
تهران	نوبخت	۱۰۰۲	خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان یازدهم	۸۸۵۳۷۴۳۸
تهران	نیاوران	۱۰۰۳	خیابان شهید محمد جواد باهنر، بعد از سه راه یاسر، جنب مسجد سجاد	۲۲۷۵۹۳۹۸
تهران	الهیه	۱۰۰۴	خیابان شهید فیاضی، خیابان آقابزرگی، نبش بن‌بست بیژن	۲۲۳۹۰۹۹۱
تهران	مهستان	۱۰۰۵	شهرک قدس، خیابان ایران زمین، مجموعه ورزشی مهستان	۷-۸۸۵۶۱۶۵۶
تهران	سعادت آباد	۱۰۰۶	سعادت‌آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید حسن طهرانی مقدم، نبش کوچه هفتم	۲۲۳۸۲۹۳۸
تهران	بخارست	۱۰۰۷	خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم	۸۸۷۲۹۹۲۵
تهران	زعفرانیه	۱۰۰۸	خیابان ولنجک، انتهای خیابان سیزدهم، تقاطع نارالله	۲۲۴۲۴۷۸۲
اصفهان	اصفهان	۳۰۰۱	میدان فیض، نبش خیابان میر	۸۸-۳۶۶۴۴۶۸۳-۰۳۱
تبریز	تبریز	۴۵۰۱	شهرک ولی‌عصر، فلکه رودکی، خیابان رودکی، نبش کوچه سحر	۹-۳۳۲۷۲۶۰۵-۰۴۱
شیراز	شیراز	۷۲۰۱	بلوار ستارخان، تقاطع عفیف‌آباد	۳۶۲۶۸۸۰۷-۰۷۱

تلفن: ۴۲۱۷۸۰۰۰ دورنگار: ۸۸۷۰۱۰۹۵
کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ صندوق پستی: ۴۴۴۵ - ۱۵۸۷۵
www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

- کنترل عملیات کاربران با تاییدات مختلف در سیستم
- اتوماتیک شدن عملیات ستاننا و پایا
- کلیه عملیات بین‌الملل
- صدور LC
- صدور ضمانت‌نامه ارزی
- حواله ارزی
- اتاق معاملات ارزی
- خرید و فروش ارز در شعبه

- عملکرد کسب و کار بانکی
- مدیریت وثایق
- تنوع تعریف محصولات بانکی جدید
- کنترل شرایط برداشت سیستمی
- کدینگ معنادار حسابداری
- محاسبه سود تعهدی سپرده و تسهیلات به‌صورت روزانه
- عدم محدودیت تعریف محصولات مجزا
- برای مشتریان حقیقی و حقوقی
- انعطاف‌پذیری در تعریف محصول بانکی
- مدیریت صندوق کاربران (سیتواسیون)

به طرق مختلف اطلاع‌رسانی صورت پذیرفت. بدین‌وسیله از تمامی مشتریان و ذی‌نفعان بانک خاورمیانه که در چندماه اخیر به سبب تغییرات سیستم با مشکلاتی روبه‌رو شدند عذرخواهی کرده و اعلام می‌دارد که این تغییرات با موفقیت انجام گرفت.

مواردی که در ادامه می‌آیند جهت بهبود و ارتقا خدمات‌رسانی با اصلاح و تجدید ساختار مواجه شدند.

در اواسط شهریور ماه ۱۳۹۳ برای مشتریان بانک خاورمیانه پیامک‌هایی از سوی این بانک ارسال شد که خبر از بروز برخی اختلالات در سیستم‌های این بانک می‌داد. این اختلالات به دلیل اعمال تغییرات در سیستم مرکزی بانکداری "corebanking" به‌وجود آمد که برای پیش‌گیری از مشکلات احتمالی

۱۳۹۳/۱۰/۷

۱۳۹۳/۱۰/۱۴

آسمان آبی را به باد نسپاریم

